

Fabrikalardan makine sesinden önce *İşçinin Sesi* gelecek!
Yıl:14, Sayı:369, 23 Ocak 1989

İŞÇİNİN SESİ

Tek büyük işçi sınıfı!
Tek silah illegal parti!
Tek yol devrim!

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBİN BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBİN BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBİN

Burjuvazi bu kez daha derinden sarsılıyor, işçi sınıfının deneyimi de daha derin

Bu kez yenmek gerek

Burjuvazi içine düştüğü şiddetli bunalımda boğulmamak için önlemlerini almaya çalışıyor. Bir önlemi TBKP ve onun gibi başka reformist solları piyasaya sürmek, bir başka önlemi de dinci gericiliği güçlendirerek devrimci hareketin karşısına yobaz, saldırgan bir güç hazırlamaktır.

Türkiye burjuvazisi olağanüstü boyutlarda bir bunalımın içine hızla yuvarlanıyor. 1989'un "kriz yılı" olacağını önceden görüyordu burjuvazi, ama elinde bunalımı önleyebilecek bir silahı yok. Tam tersine silah olabilecek alanlarda durumu çok kötü.

Burjuvazinin büyük umutlar bağladığı ihracat tepetaklak gidiyor. İhracatçılar çok ağlamaklı konuşuyorlar. Türktrade başkanı Mustafa Süzer şöyle diyor:

"İhracat için önümüzü göremiyoruz. Hiçbir bağlantı yapmıyoruz. Teşvik verecekler mi vermeyecekler mi bilsek de ona göre başımızın çaresine baksak. Zaten yavaş yavaş iç piyasaya girmeye başladık."

Özal hükümeti ihracat teşvik tedbirlerini son yıllarda zaten azaltmıştı. Bu yıl daha da azaltacak. 1988 yılında ihracata 1 trilyon liraya yakın doğrudan parasal destek yapılırken bu yıl bu rakam 400 milyon liraya inecek.

Bu durumda ihracatçılar iç piyasaya yöneleceklerini söylüyorlar. Ama iç piyasada durum daha da berbat. Ekonomide görülmedik boyutlarda bir durgunluk yaşanıyor. Kapitalistler ürettikleri malı satamıyorlar. Her tarafta üretim kapasitelerini düşürmek zorunda kalıyorlar. Tabii bu daralmayı gerçekleştirirken faturayı, yapabildikleri ölçüde işçilere kesmeye çalışıyorlar.

Son birkaç ay içinde tekstil, metal ve deri işkollarında 10 bine yakın işçi işten çıkartıldı:

"Türkiye'nin en büyük beyaz eşya üreticilerinden Profilo Holding'in Çerkezköy tesislerinde 3 bine yakın işçinin 15 gün süreyle izne çıkarılması kararlaştırıldı.

"Otosan, Tofaş ve Chrysler otomotiv firmaları stoklardaki artış nedeniyle üretimi daraltma yoluna gittiler. Tofaş'ta üç vardiya ikiye, Otosan'da iki vardiya bire düştü.

"500 kişinin çalıştığı, ayçiçek yağı üreten Salat fabrikasında, daha önce ayda 20 gün olan çalışma süresi, stok nedeniyle iki üç ay önce 10 güne düşürüldü." (*Cumhuriyet*, 17 Ocak 1989)

Bunlar yalnızca birkaç örnek. Bütün kapitalistler aynı derdi yaşıyorlar.

Ekonomideki durgunluk nedeniyle, ihracatçıların iç piyasaya girerek iş yapabilmelerinin olanağı yok. Kaldı ki bugünkü durgunluk olmasaydı da, tek başına iç pazar Türkiye finans-kapitalinin ulaştığı sermaye ve üretim düzeyini emmeye yetmezdi. Finans-kapitalin dışa açılma, emperyalistleşme ihtiyacı uzun yıllardır kendini dayatıyor. Bunu beceremeyip kabuğuna çekilmek zorunda kalan burjuvazi, üstüne üstlük içeride son yılların en büyük durgunluğunu yaşıyor.

Burjuvalar birbirini gırtlaklıyor

Bunalımın sonuçları hem ekonomik, hem toplumsal, hem de siyasal alanda dehşetli çalkantılarla ortaya çıkıyor.

Ekonomide yaprak dökümü başlamıştı. Narin'in iflası gelecek durumun ilk habercilerindendi. Kastelli de aynen geçmişteki gibi daha çok etrafına zarar vererek bir kez daha çöküyor.

Burjuvalar arasında ekonomik ve siyasal çıkar çatışmaları aşırı boyutlarda kızıştı. Her gün her tarafta birbirleriyle gırtlak gırtlağa geliyorlar. Kelimenin hem gerçek hem mecazi anlamıyla birbirlerini gırtlaklıyorlar.

Erdem krizi daha bütün boyutlarıyla ortaya çıkmadı. Bu noktada duracağa hiç benzemiyor. Bakalım altından daha neler çıkacak.

Çeşitli ekonomik ve bürokratik yönetim kademelerinde istifalar, görevden almalar son günlerde çok arttı.

Burjuva basının sayfalarında en büyük yeri burjuvaların birbirleri hakkındaki suçlamaları, tehditleri, açıklamaları dolduruyor. Üstelik artık "mafya", "baba" gibi deyimler çok sıradan oldu. Burjuvazinin hemen her kesimi bu ilişkilerin içinde olduğu için, pislikler ortaya saçılınca, "mafya", "baba" gibi deyimler ve bu ilişkiler legalize oldu.

Burjuva siyasal partiler, yerel seçimler öncesinde, iç disipline en çok ihtiyaç duydukları dönemde en büyük çalkantıları yaşıyorlar.

ANAP kazanındaki buhar kapağı zorluyor

ANAP'ta, Erdem-Şemiler çekişmesinin ortalığı kızıştırmasıyla Özal'a tepkiler daha çok açığa çıkmaya başladı. Erdem, Özal'la arasında hükümet etmede ve parti yönetmede fikir ayrılığı olduğunu söyledi ama partiden ayrılmadı. Üstelik Özal'la ayrılığını belirtmesine rağmen pek çok ANAP'lıdan büyük ilgi ve yakınlık görüyor. ANAP Ankara Milletvekili Mustafa Taşar, Erdem'le birlikte SHP'nin Horzum'la ilgili önergesine evet diyeceğini açıkladı.

ANAP Kahramanmaraş milletvekili Ülkü Söylemezoğlu'nun Özal'ın kızı Zeynep Ekren hakkında söyledikleri de bundan bir yıl önce ANAP'ta kimseden duymayacağımız şeylerdi. Özal'ın kızı Zeynep Ekren'in Kadıköy belediye başkanlığına aday olmak istemesi üzerine Söylemezoğlu şöyle diyor:

"Allahtan bakan olmak istediği söylentileri dolaşmıyor ortalarda. Ya Zeynep Ekren'in bakan olmak istediği ortaya çıksaydı. Allah korusun iyi ki böyle bir isteği yok." (*Cumhuriyet*, 10 Ocak 1989)

Özal, hem kendi partisi, hem hükümeti içinde olan olaylar, hem de ülke çapında karşı karşıya olduğu çözümsüz dev sorunlar karşısında dengesini yitirmiş durumdadır. Dili son derece düzeysizleşmiş, rakiplerine karşı iyice küstahlaşmıştır. Burjuva muhalefetten "çakallar" diye sözetmekte, "cart curt ediyorlar" biçiminde konuşmaktadır.

SHP "sol"dan arınıyor

SHP'nin durumu daha da berbattır. Yerel seçimler için aday belirleme işi, büyük olaylar, protestolar, tasfiyeler doğurdu. SHP tabanının gittikçe sola kayması, merkezinin de gittikçe sağa kaymasına yol açıyor. Halk hareketinden ölesiye korkan has sosyal demokratlar, eylemler yükseldikçe halkın karşısındaki konumlarını pekiştiriyorlar, daha sağa kayıyorlar.

Sol kanat ise utangaç bir biçimde bir o yana bir bu yana yatıyor. Eylemler yükseldikçe onlar da biraz daha sola yatıyorlar. Ve bunun sonucu, çoktandır söylediğimiz noktaya varıyor. SHP'nin sağ bacağı ile sol bacağı yavaş yavaş ayrılıyor.

Sol kanattan şubelerin cezaevi eylemlerine destek vermesiyle başlayan tasfiye süreci yerel seçim adaylarını belirleme sorunuyla daha da ilerledi. SHP tabanı ve sol kanadı 10 il ve 132 ilçede merkez yoklamasıyla aday belirlenmesine karşı çıkıyorlar. Gün geçmiyor ki SHP'de bir ya da birkaç şube yönetimi görevden alınmasın, parti üyeleri disiplin kuruluna verilmesin. Bunun karşısında SHP sağ kanadı ve merkezi büyük tepkilerle karşılaşıyorlar.

8 Ocak günü SHP Bursa il örgütünün düzenlediği Esnaf ve Sanatkarlar Kurultayı'nda daha önce görevden alınmış olan il yönetimi taraftarları Baykal'ı ve yönetimin anti-demokratik, tasfiyeci tutumunu protesto ettiler. Tam Baykal konuşurken görevden alınan eski il başkanı Kemal Ekinci salona girdi ve onun lehine sloganlar atılmaya, alkışlanmaya başlandı. Büyük bir gurup halinde gazete okumaya başladılar, sonra "SHP'de atama olmaz" diye flama açtılar. Ardından da salonu terkettiler.

Bundan sonra Bursa'daki yeni il örgütü tarafından, parti üyesi 33 kişi 2 yıl üyelikten uzaklaştırılma istemiyle disiplin kuruluna verildiler. "SHP'de atama olmaz" diye flama açanlar da, bırakın atamayı SHP'de tasfiye bile nasıl olurmuş herhalde görmüşlerdir.

SHP yönetimi, halk düşmanı yüzünü son zamanlardaki daha pek çok olayda açıkça ortaya koydu.

Son günlerde Batman, Silvan ve Diyarbakır'da 50 kişiyle başlayıp 500 kişiyi bulan bir tutuklama operasyonu yürüyor. Bunların içinde pek çok SHP üyesi, hatta il ve ilçe örgütü yöneticileri var. SHP yönetiminin bu duruma birkaç uyuz demeç vermenin ötesinde kılı bile kıpırdamadı. Hatta SHP yönetimi bu duruma sevindi bile. Çünkü içindeki "sol"ları tasfiye etmede devletten yardım görmüş oldu.

SHP yerel seçim öncesinde hızlı bir ayrışma süreci yaşıyor. Yerel seçimlere dek, SHP'de daha da sağ bir sosyal demokrat çizgi oturacaktır. Tam bu nedenle burjuvazinin TBKP'ye ihtiyacı iyice güncelleşmiştir. Bakıyoruz her yoldan TBKP'nin yeri hazırlanıyor, adı, kendisi legalize ediliyor. Henüz resmen, yasal olarak kurulmadığı halde bütün burjuva kesimler TBKP'den yasalmış gibi sözediyorlar.

Burjuva köşe yazarları, Gorbi'ye övgüler düzerek, onların Türkiye'deki çıraklarına siyasal yelpazede yer açıyorlar. Özellikle *Cumhuriyet* Gorbizm'in "ne iyi birşey" olduğunu ballandıra ballandıra anlatıyor.

Dinci gericilik kışkırtılıyor

Burjuvazi içine düştüğü şiddetli bunalımda boğulmamak için önlemlerini de almaya çalışıyor. Bir önlemi TBKP ve onun gibi başka reformist solları piyasaya sürmek. Bir başka önlemi de dinci gericiliği güçlendirerek devrimci hareketin karşısına yobaz, saldırgan bir güç hazırlamaktır. Bu konuda burjuvazi son derece dikkatli, sessiz, uyuyan yılanı uyandırmamayı amaçlayan bir çalışma yürütüyor. Geçen yıllarda şiddetli tepki görerek reddedilen türban, bu yıl sessiz sedasız, öğrencilerin ağzına bir parmak bal çalınarak, öğrenci affı denilen bir yasanın yanında kakışlanmışır.

Okullarda felsefe dersleri neredeyse din dersi haline dönüştürülmüştür.

Burjuvaların ağızlarından hiç düşürmedikleri "laik devlet"te imam hatip liselerinin ve oralarda okuyan öğrencilerin sayısı son yıllarda hızla artmıştır. Yapılan bir araştırmaya göre, 1987-1988 öğretim yılında Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin kamu yönetimi bölümüne giren öğrencilerin yüzde 40'ı imam hatip lisesi kökenlidir.

Burjuvazinin böyle çok yönlü hazırlıkları var ve bunları bilmek, bunlara karşı uyanık olmak gerek. Ama işçi sınıfının ve onun gerçek örgütlerinin de çok yanlı hazırlıkları var.

1989 yılı burjuvaziye yalnızca kendi bunalımları açısından "kriz yılı" değildir. Zaten öyle olsaydı, "nasıl olsa eninde sonunda atlatırım" diye düşünür ve bu kadar telaşlanmazdı. Burjuvaziyi asıl korkutan, işçi sınıfının beklenen eylemleridir. Nitekim 1989 yılı eylemlerle, grevlerle başladı.

İşçi sınıfının gerçek komünist öncüsü Türkiye Komünist Partisi de hazırlıkta. Her türden düşmanın hain tuzaklarına karşın, şanssız kayıplarımıza karşın düşmanı yenmeye kararlıyız. Ve zorluklar ancak ensemizi kalınlaştırıp hazırlığımıza yardım ediyor.

Türkiye işçi sınıfı bu kez yenmelidir.

Nezihe Dalyan

Haberi duyanlar kaleme sarıldılar, yüreklerinden bir parça kesip yolladılar

Yür kl rimizden parçalar

Öğrettikleri yolumuzu aydınlatacak

İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği'nin değerli üyesi, öğretmenimiz, kavga arkadaşımız, uzlaşmaz komünist Dr. Bedir Aydemir yoldaşımızı 31 Aralık 1988'de yitirdik. Son sözleri, "yaşasın komünizm, yaşasın partim" olan yoldaşımızı kavgamızda yaşatacağız. Onun devrimci kişiliği ve bize öğrettikleri devrimci savaşımımızda yolumuzu aydınlatacak.

Yaşasın Türkiye Komünist Partisi!

İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği

Merkezi ve Yerel Hükümet Görevlileri Sendikası'nın (NALGO) mesajı

NALGO üyeleri adına, 31 Aralık'ta Dr. Bedir Aydemir'in ölümünden dolayı ailesine ve Türkiye'de Demokratik Hakları Savunma Komitesi'ne başsağlığı dileklerimizi iletiriz.

Bedir Aydemir'in çalışmalarının, Türkiye halkları için adalet ve demokrasi savaşımı verenlere ışın kaynağı olacağına ve bunun da aile ve dostlarına güç vereceğine eminiz.

John D. Daly
NALGO Genel Sekreteri

Kavgamızda yaşatacağız

Örnek insan, değerli bilim adamı Dr. Bedir Aydemir'i kaybettik. Ondan çok şey öğrendik. Onun devrimci kişiliği ve ondan öğrendiklerimiz yolumuzu aydınlatacaktır. Bedir yoldaş, seni kavgamızda yaşatacağız.

İngiltere Türkiyeli Kıbrıslı Kadınlar Birliği

Saygıyla anıyoruz

Bizler Kürdistanlı yurtseverler olarak Kürdistan'da, Türkiye'de, dünyanın neresinde olursa olsun, halkların bağımsız ve özgür bir yaşam için, Marksizm ve Leninizmi kendilerine kılavuz ederek baskıya, zulme ve sömürünün her çeşidine karşı açmış oldukları bu kutsal savaşta yer alan ve bu savaşta son nefeslerine kadar mücadele etmeyi vazgeçilmez bir yol olarak seçen tüm devrim emekçilerini saygıyla anıyoruz.

Bugün devrim emekçilerinden biri olan Dr.Bedir Aydemir yoldaşı anarken, onları gerçek anlamda anmak, ancak onların yaşamları boyunca tüm çaba beceri ve emeklerini katık ettikleri, kaynaştıkları özgürlük savaşlarına ve Marksizme Leninizme daha sıkı sarılmak ve geliştirmekle mümkündür.

Kurdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi (ERNK)
Londra Taraftarları

En değerli üyelerimizden birini yitirdik

Değerli yoldaşlar, arkadaşlar, Londra İşçi Birliği yöneticileri, üyeleri olarak kuruluşumuzdan bu yana geçen 10 yıl içinde en acı günümüzü geçtiğimiz hafta yaşadık. Tüm yaşamını işçi sınıfının savaşına adamış devrimci bir üyemizi, Bedir yoldaşımızı, binamızda yapılan bir törenle ölümsüzlüğe uğurladık.

Bedir yoldaş, kuruluşumuzdan bu yana örnek tavırları, gözüpekliği, güler yüzüyle daima güç kaynağımız oldu. Her toplantımızda, eylemimizde onun işin ucundan tuttuğu andan itibaren yapılan her iş ivme ve coşku kazandı. En zor, hatta sıkıcı gelebilecek çalışmalar bile, Bedir yoldaşın katkısıyla kolaylaştı, zevkle onurla yapılır hale geldi.

Evet, Bedir yoldaş yapılan her işi onurlandıran bir yetkiye sahipti. Çünkü o, taa göğsünün derinliklerinden fışkıran işçi sınıfı bilimini, sezisini, hırs ve tutkusunu gittiği her yere taşıyabilen sayılı önderlerden biriydi. Birlikte çalıştığı yoldaşlara sunduğu güven ve başarma hırsının ardında işçi sınıfının devrimci savaşımına ikircimsiz inancı yatıyordu.

Bedir yoldaş, seni, alçakgönüllü fakat tavizsiz devrimci çalışmanı, en zor anlarda bile ortalığa neşe saçan esprilerini, şakalarını hiç unutmayacağız. Son ana kadar direncin Türkiye işçi hareketinin devrimci, yılmaz karakterinin en güzel örneklerinden olarak beynimize yer etti. O ölümsüzlüğe yolculuğunda bile onurluydun, örnek oldun. Bugün, Londra İşçi Birliği olarak en değerli üyelerimizden biri olan seni saygıyla selamlıyoruz. Seni unutmayacağız, hep anacağız.

Londra İşçi Birliği
Yürütme Kurulu

Kürt hareketi şövenizme karşı savaşanları unutmayacaktır

Değerli yoldaşlar Bedir Aydemir yoldaşın ölümü dolayısıyla duyduğunuz derin acıyı paylaşıyoruz. Türkiye işçi sınıfı değerli bir evladını yitirdi. Kürt halkı ise yiğit bir dostunu kaybetti. Teslimiyetçilik ve reformizmin kol gezdiği Türkiye'de, proletaryanın devrim yolundan sapmayan, sosyal-şövenizme taviz vermeyen, kararlı enternasyonalist komünistler, işçi sınıfının mücadelesinde yerlerini alacaklardır.

Sömürgeci Türk burjuvazisine teslim olmak yerine sürgünde işçi sınıfının savaşımına başı dik olarak devam eden Bedir Aydemir yoldaşı Türkiye işçi sınıfı kalbinde yaşatacaktır. Kemalizme ve onun gönüllü temsilcilerine karşı ezen ulus şövenizmine karşı Kürt halkının yanında yer alan, onun ayrılma hakkını ikircimsiz savunan devrimci savaşçıları Kürt ulusal kurtuluş hareketi unutmayacaktır.

Bedir Aydemir yoldaşın ölümünden dolayı TKP (*İşçinin Sesi*) taraftarlarına baş sağlığı dileklerimizi iletiriz.

Yaşasın Türkiye işçi sınıfının iktidar mücadelesi!

Yaşasın Kürdistan bağımsızlık savaşı!

Yaşasın proleter enternasyonalizmi!

Kürdistan Kurtuluş Partisi — Rızgari
İngiltere Taraftarları

Yolumuz işçi sınıfının yoludur

Eski İngiltere Türkiyeli Öğrenciler Federasyonu (İTÖF) başkanlarımızdan, 1972 yıllarında İTÖF'ün gericilerin tekkesi olmaktan kurtarılmasında büyük katkıları bulunan ve komünizme olan inancının verdiği ödün vermezliği ile, burjuvaziye karşı savaşımda çok şeyler öğrendiğimiz Dr. Bedir Aydemir yoldaşımızın mücadelesini Anadolu'da devrimi yaparak yaşatacağız. Gençliğin yolu işçi sınıfının yoludur!

İngiltere Türkiyeli Öğrenciler Federasyonu (İTÖF)
Yönetim Kurulu

Mücadele devam edecek

Bedir Aydemir yoldaşın ölümünü büyük bir üzüntüyle öğrendik. Onun ölümü işçi sınıfı ve komünistler için bir kayıptır. Bedir Aydemir kendini devrime adamış bir komünistti. Kendini bu yolda, gözünü kırpmadan ve mücadeleden yılmadan mücadeleye hazırladı. Ama ölümü kendini unutturmayacak, onu mücadelemizde yaşatacağız. Oligarşi şunu bilsin ki mücadele devam edecek.

Türkiye ve Kuzey Kürdistan Kurtuluş Örgütü (TKKKÖ)
Londra Sempatizanları

Anısı kavgamızda bayraklaşacak

Sınır Dışı Etmelere Karşı Birlik Komitesi (SEK-BİR), İngiltere'de yaşayan, çalışan Türkiyeli ve Kıbrıslı işçilerin oturma ve çalışma hakkı doğrultusundaki mücadelelerde büyük katkısı olan değerli yoldaş Bedir Aydemir'i saygıyla anıyor. Anısı kavgamızda bayraklaşacaktır.

SEK-BİR

Acımız sonsuzdur

Değerli yoldaşlar,

Bedir Aydemir yoldaşın ölüm haberi hepimizi derinden üzdü. Acımız sonsuzdur. TKP (*İşçinin Sesi*) taraftarlarına, Londra İşçi Birliği üyelerine, İngiltere Türkiyeli Öğrenciler Federasyonu'na ve *İşçinin Sesi* camiasına başsağlığı dileklerimizi iletiyor, acılarını paylaşıyoruz.

Yoldaşlar,

Türkiye'de işçi sınıfının kavgası ve Kürt ulusunun bağımsızlık savaşı ileri boyutlar kazanıyor. Sendikal yapılar ve liberal örgütler emekçi yığınların ekmek ve özgürlük istemlerini önleyemez oldular. Düşman bütün baskı güçlerini seferber etmiş vaziyette. Ama boşuna! Hiçbir güç Türkiye emekçi sınıflarını ve Kürt ulusunu haklı mücadelesinden alıkoyamayacaktır. Türkiye ve Kürdistan siyasal platformlarında, savaşın kızışması yolları ayrıştırıyor: Komünist ile reformist, enternasyonalist ile sosyal-şöven, devrimci ile dalkavuklar arasındaki ayrım gün be gün belirginleşiyor. Bedir Aydemir yoldaş, işçi sınıfının kararlı bir savaşçısı ve Kürt ulusunun değerli bir dostu idi. O, oportünizme, reformizme ve sosyal-şövenizme taviz vermedi. Kürt emekçi sınıfları, Bedir Aydemir gibi yoldaşları unutmayacak, kendi kurtuluş mücadelesinde yaşatacaktır.

Yaşasın Türkiye işçi sınıfının iktidar mücadelesi!

Yaşasın Kürdistan ulusal bağımsızlık savaşı!

Kürdistan İşçi Derneği
Yönetim Kurulu

Türkiye'de Demokratik Hakları Savunma Komitesi'nin mesajı

Değerli yoldaşlar,

Dr. Bedir Aydemir'in ölümünden dolayı derin bir üzüntü içindeyiz.

Bedir Aydemir, Türkiye'de Demokratik Hakları Savunma Komitesi'nin (TDHSK) kuruluşunda kilit rol oynamıştı. Kendisi seçkin bir insan ve devrimci, TDHSK'deki yoldaşlarına ise büyük bir örnekti. Ender bir zekayı büyük bir mizah ve insancıllıkla birleştirmişti. Aynı zamanda ideolojik - devrimci ilkelerini çelikten bir kararlılıkla yüksekte tutardı. Hayatını Türkiye halklarının parlak geleceğine adamıştı. Gerçekten demokratik böyle bir gelecek de ancak işçi sınıfının iktidarı almasıyla olanaklıdır.

Bedir Aydemir büyük bir devrimci ve proleter enternasyonalistiydi.

Bedir Aydemir'in anısına yaraşır bir anıt için - işçi sınıfının demokratik Türkiyesi için - çalışmaya and içeriz.

M.Hirons
TDHSK Genel Sekreteri

Savaşımımızı inanç ve kararlılıkla sürdüreceğiz

Örnek insan, değerli komünist Dr.Bedir Aydemir'i yitirmiş bulunuyoruz. Devrimci kişiliği yolumuzu aydınlatacaktır. Biz genç komünistler and içiyoruz ki, savaşımımızı bıraktığın yerden inanç ve kararlılıkla sürdüreceğiz. Birlikte başladığımız savaşımımızı başarıya ulaştıracağız.

Gençliğin yolu işçi sınıfının devrimci yoludur.

Gençlik Merkezi

O insan ölmedi

Merhaba yoldaşlar,

Yalçın yoldaşın ölüm haberini bu akşam öğrendim ve donup kaldım. Ona ilaç gönderdiğimde, onu tanımamama rağmen içimden tamam kurtulacak diye bir duyguya kapılmıştım. Bu insanın değeri artık yüreğimizde. Üzüntümü içime gömdüm ve duygularımı mektubumla paylaştım.

Yalçın yoldaş sınıf kavgamızın onurlu bir öncüsü. O ölmedi. O bizlere verdiği bilinçle savaşımımızda yaşayacak. Bu savaşa bir emekçi olarak onun bıraktığı yerden devam edeceğim ve gelecek bizlerin olacak. O yüce bir insandı, TKP'nin tarihinde menşevizme karşı bolşevizmin bayrağını taşıdı ve bizlere bıraktı.

O insan ölmedi, bizim savaşımızda her zaman yaşayacaktır.

Yalçın Türe, Ankara

Bedir yoldaşımızın ölümünü duyan ve cezaevinde bulunan bir yoldaşımız bu çizimi onun için yapıp gönderdi.

Londra'da Bedir Aydemir yoldaşımızı anma toplantısı yapıldı

Büyük salonlar bile dar O ancak kavgaya sığar

8 Ocak Pazar günü Bedir yoldaşımızı komüniste yaraşır, kızıl ve iyi örgütlü bir törenle son yolculuğuna uğurlamıştık. Anma toplantısı da komüniste yaraşır, kızıl ve anlamlı oldu.

İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği (İTİB), Bedir Aydemir yoldaşımızı anmak üzere 14 Ocak Cumartesi akşamı, Hackney Belediyesi Meclis salonunda bir toplantı düzenledi. 8 Ocak Pazar günü Bedir yoldaşımızı komüniste yaraşır, kızıl ve iyi örgütlü bir törenle son yolculuğuna uğurlamıştık. Anma toplantısı da komüniste yaraşır, kızıl ve anlamlı oldu.

Toplantıdan önce salon kızıl flama ve bayraklarla donatılmış, kızıl karanfillerle süslenmişti. Salonun girişinde Bedir yoldaşımızın fotoğraflarından ve *İşçinin Sesi*'nde çıkmış yazılarından birer pano hazırlanmış, kürsünün önüne de çerçeveli resmi konmuştu. Kürsünün arkasında orakçekiçli TKP amblemli kızıl flama üstünde Bedir yoldaşın son sözleri "yaşasın komünizm, yaşasın partim" yazılıydı. Hemen yanında *İşçinin Sesi* sancağı vardı. Öteki kızıl flamalarda "Mevlut yoldaş, seni kavgamızda yaşatacağız", "yaşasın proletarya enternasyonalizmi", "tek büyük işçi sınıfı, tek silah illegal parti, tek yol devrim" belgileri yazılmıştı.

Toplantı Bedir yoldaşın anısına bir dakikalık saygı duruşuyla başladı. Bir bölümünü geçen sayımızda, bir bölümünü de bu sayıda bastığımız mesajlar, en başta TKP Merkez Komitesi bildirisi olmak üzere okundu.

Mesajlardan sonra, toplantıyı yöneten Oktay Bozdağ yoldaş, ilk konuşmayı yapmak üzere Bedir yoldaşın eşi Uğur Kutlu yoldaşı kürsüye çağırdı. Uğur yoldaş kısa konuşmasında şunları söyledi:

"Değerli yoldaşlar ve dostlar,

"Bedir hakkında her konuşmam istendiğinde, onun kişiliğinin büyüklüğü ve olağanüstünlüğünü anlatmak için kelimelerin yetersizliğini hissediyorum. Bugün en iyi yapılacak şeyin, sözlerini onun yazdığı bir türküyü söylemeye çalışmak olduğunu düşünüyorum. Türkünün adı "Partizan" ve onun kişiliğinin önemli bir bölümünü yansıtıyor. Kanadalı şair Leonard Cohen'in söylediği bu türkünün sözlerini Türkçe'ye o çevirdi. Hayatının son haftalarında bu türküyü ona sık sık gitar eşliğinde söylerdim. Bedir bu türkünün en çok Kürdistan'daki mücadeleyi yansıttığı için Kürt yoldaşlarca sevileceğini düşünmüştü."

Uğur yoldaş daha sonra "Partizan" türküsünü okudu. (Bunun sözlerini geçen sayımızda basmıştık.)

Daha sonra Mercan Köklü, Mustafa Yılmaz, Britanya'daki "Leninist" örgütünden Jack Conrad, Emine Engin ve R.Yürükoğlu yoldaşlar birer konuşma yaptılar. Bu konuşmaları öteki sayfalarımızda, R.Yürükoğlu yoldaşımızın konuşmasını ise "Kavga ve Yorum" köşemizde yayınlıyoruz.

Konuşmalardan sonra Mahmut Canoğlu yoldaş sazıyla Bedir yoldaşımızın çok sevdiği türkülerden dört tanesini söyledi. Türkülerden biri, sözlerini Ozan Öncü yoldaşın yazdığı, bestesini kendisinin yaptığı bir parçaydı ve ilk kez çalınıyordu.

Mesajlar, konuşmalar ve türküler arasında sık sık "Mevlut yoldaş yaşıyor", "yaşasın komünizm, yaşasın partimiz", "Kürt halkına ayrılma hakkı" belgileri atıldı. Toplantı hep birlikte söylenen Enternasyonal marşıyla sona erdi.

Herkes Bedir yoldaşı yüreğinde kavgaya götürdü.

Beni avuçlarınızın içine yazın

Kimseden farkım yoktu
Herkes gibi
Güldüm doyasıya
Ağladım ölesiye
Ve sevdalandım.

Çok iyi hatırlarım
Metropol ışıkları altında
Bir akşam üstü
Balık pullarıyla örtülmüş
Kaldırımlarda yürüdüm.
Ve yanımdaki dost
Elini uzattı
Gökyüzündeki
En parlak yıldızı
Söktü aldı.
Gülümseyerek getirdi
Göğüs kafesimi yarıp
Usulca
Yüreğimin taa ortasına koydu.
"Yoldaş," dedi.
Deniz acısı dilimle
Zincirlerinden boşalan sevdamla
TKP marşını söyledim.

Kimseden farkım yoktu.
Güldüm doyasıya.
Ağladım ölesiye.
Ve sevdalandım.

Kırkımda çekip gittiysem
Üzülmeyin dostlar.
Üzülmeyin yoldaşlar.
O yıldız durur yüreğimde.

Yumruklarınızı
Her vuruşta burjuvaziye
Duyayım diye
Beni avuçlarınızın içine yazın.

Ozan Öncü

Bedir yoldaşımızın eşi Uğur Kutlu yoldaşımızın yaptığı bu güzel resmi geçen sayımızda yayınlamıştık. Ancak resmi Uğur Kutlu yoldaşımızın yaptığını yazmayı unuttuğumuz, hem de güzel bir resim olduğu için bir kez daha yayınlıyoruz.

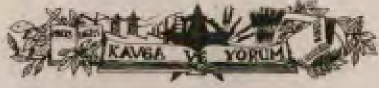
- *Solda, Yürükoğlu yoldaşımız Bedir yoldaşımızı anma toplantısında konuşurken.*
- *Altta, Bedir yoldaşımızın eşi Uğur Kutlu yoldaşımız anma toplantısında, sözlerini Bedir yoldaşımızın çevirdiği Partizan türküsünü söylerken.*
- *En altta, Bedir yoldaşımızı anma toplantısından bir görüntü.*

İŞÇİNİN SESİ

R. Yürükoğlu

Bedir yoldaşı anma toplantısında R. Yürükoğlu yoldaşımızın yaptığı konuşma:

Sınıf kavgası durmaz! Bedir'ler ölmez!

Bu toplantıyı düzenleyen yoldaşlar benim de konuşmamı istediklerinde inanın çok zorlandım. Ne yapacağımı, ne diyeceğimi bilemedim. Bedir yoldaşın insanlığını, komünistliğini birkaç söze sığdırmak olanaksız. Ve biz onun adını böyle konuşmalarda değil, asıl olarak kavgamızda ve zaferimizde yaşatacağız.

Bu anlayış içinde kısa birkaç şey söylemek istiyorum.

Arkadaşlığımız 1971'e, 17 yıl öncesine gidiyor. Tanıştığımızda, çeşmesi, yolu olmayan köylere yazları gidip, çeşme yapma çalışmalarında çalışmış, gerçekten insancıl, genç bir bilim adamıydı. Burjuvazinin tepelerinden, köklü bir ailedendi. Tam da bu nedenle, o sınıfı erkenden ve yakından tanımış ve nefret duymuştu.

1973'te, 26 yaşında, TKP'ye girdi. Partiye alındığı toplantıda, o koca adam hüngür hüngür ağlıyordu.

Bedir yoldaş o gün bugündür burjuvaziyle uzlaşmadı. Burjuvazinin yılışık çağrılarına dönüp bakmadı. Pir Sultan'ın dediği gibi, "ihlas ile gelen bu yoldan dönmez". Öyleydi, öyle gelmişti partisine. Sonuna dek de yolundan dönmedi. Başka bir sınıftan gelip, bir süre devrimci saflarda dolaşıp, sonra sınıfına dönen döneklerden değildi. Ki isteseydi, kendine sağlanacak yaşantıyı çoğumuz hayal bile edemeyiz.

Bedir yoldaşın ölümü de yaşantısının tutarlılığını yansıttı. Vasiyetnamesinde çocuklarını partisine emanet etti, küllerini partisine bıraktı. Son sözleri "yaşasın komünizm, yaşasın partim" oldu.

15 yıllık örgütlü yaşamı içinde kendine bir yer kesmeye çalışmayan, bu mücadeleden kişisel hiçbir şey beklemeyen bir örgüt eriydi, partizandı. Aldığı her görevi de üstün başarıyla yerine getirdi.

1980 öncesinde TKP'de ayrılık çıkmadan, Türkiye'de TKP'nin ilk gizli matbaasını o kurdu, ki o matbaa daha hâlâ yakalanmadı. Barış Derneği'ni kuran odur. Ayrılıkta hemen yerini aldı. Nabi Yağcı'nın birkaç kere gelip kendisini tehdit etmesine metelik vermedi, yürüdü. İstanbul, Fransa, Almanya örgütlerini ayağa kaldırmada büyük bir rol oynadı. İngiltere'deki matbaayı da kuran odur. Saymakla bitmez.

Bu arada bir anı anlatayım. Neşeli konuşmak içimizden gelmiyor, onun için esprisini veremeyeceğim, yalnızca anlatmış olayım. Yıllar önce *Güneş* gazetesi Türkiye'de ilk kez Yürükoğlu'nun resmini yayınlıyoruz diye bir resim bastı. Bu Bedir yoldaşın resmiydi. Bu resmi görünce hep beraber sevindikti. Türkiye'deki lider anlayışını yakından bildiğimiz için "güzel" dedik. Benim yerime Bedir yoldaşı düşünürseniz, boyuyla posuyla, olağanüstü yapısıyla, tamam dedik şimdi en azından epeyi sempatizan kazanırız.

Bedir yoldaşın, üstün esprileri ve fıkralarıyla aramızda özel bir yeri vardı. Ölümünden bir ay kadar önce bize anlattığı bir fıkrayı anlatmaya çalışayım. Yine diyeceğim, esprisini verebileceğimi sanmıyorum. Tutanakta yer alsın.

Adamın biri sabah kalkmış, içinden bir ses "kumar oyna" diyor. Bakmış çevresine birşey yok, ama ses kesin bir şekilde "kumar oyna" diyor. Giyinmiş, çıkmış, yolda bir binanın önünden geçerken, aynı ses "buraya gireceksin, o kumarhanede oynayacaksın" demiş. Girmiş. "Rulet oynayacaksın" demiş ses. Gitmiş ruletin başına oturmuş. "Paranı 21'e koyacaksın" demiş. Tüm parasını 21'e koymuş. Top dönmüş, dönmüş, dönmüş, 22'de durmuş. İçindeki ses: "Tüh kaybettik!"

Bu fıkrayı Bedir yoldaş hastalığıyla arasındaki kavgayı özetlemek için anlatmıştı. Hasta olduğunu öğrendikten sonra, her zamanki bilimselliği içinde çok kitap okudu, bu hastalıkla ilgili araştırmaları, çeşitli ülkelerdeki gelişmeleri yakından izledi. Ama biliyordu ki çok küçük bir şans vardır. O "kumar oyna" diyen ses gibi tüm yolları denedi. Büyük bir yaratıcılıkla ve bir mücadele olarak. Ama olmadı.

Bedir yoldaş hakkında çok şey anlatılabilir. Hele ben çok şey anlatabilirim, çünkü 17 yıl çok yakın yaşadığım, çok yakın tanıdığım, en sevdiğim bir insandır. Ama kişiliğinin bence en çarpıcı, kendimin de örnek almaya çalıştığı en çarpıcı beş yönünü belirtmekle yetineceğim.

Birincisi, sadakatiydi. Yoldaşlarına ve dostlarına sadıktı, partisine sadıktı. Özel yaşamda da, siyasette de sadakatin büyük bir yeri vardır. Büyük önemi vardır. "Dost olan dostunda ikilik bilmez" demişler. Öyleydi. Herşeyiyle dostlarına teslimdi, herşeyiyle açıktı, sadıktı. Partisi de ona öyle davrandı. Hastalığı boyunca yoldaşlarımız geceleri başucunda nöbet tuttular, onu rahatlatmaya, isteklerini karşılamaya çalıştılar.

İkinci özelliği, disiplinidir. Aklına yatan ya da yatmayan, katıldığı ya da katılmadığı binlerce karar karşısında kaldı. Bunların hiçbirisinde, hiçbirimiz, o kararları uygulamadığını ya da kendi isteği yönünde çekiştirdiğini görmedik.

Üçüncü yönü bilimselliğiydi. Konulara yaklaşırken duyguları bir yana bırakır, tüm verileri toplamaya çalışır, sakin ve metodik bir şekilde konunun özüne iner, sonuca giderdi.

Dördüncü özelliği coşkusu, inancı ve neşesiydi. Hepimizi sıkıntılı anlarımızda nasıl rahatlattığını, neşelendirdiğini hiçbirimiz unutamayız.

Beşinci olarak da gerçekten çok derin bir kültür sahibiydi. Kültürü, dergi karıştırarak not edilen birkaç isim, birkaç konu çeşidinden değildi. Gerçekten derindi, sağlamdı.

Yoldaşlar, devrimci hareket binlerce ölü verdi, daha da verecek. Ölülerimiz arasında Bedir yoldaşa özel yerini veren, bence onun bu saydığım özellikleridir. Geçmişin kalıntılarıyla belenmiş bir orta kuşak ülkesi olan Türkiye'de bu niteliklere sahip bir komünist kolay yetişmez, yetişemez.

Türkiye işçi sınıfına en verimli olacağı bir yaşta öldü. Sınıfımızın da bu katkıya ihtiyacının en çok olduğu bir dönemde.

Görüyoruz, bugün dünyada ve Türkiye'de devrimci saflarda büyük bir dağınıklık vardır. Dünya işçi sınıfı tarihinde gördüğü en büyük ihaneti yaşıyor. Marksizm açıkça reddediliyor. Sağa istediğin kadar gidebilirsin, ama solda durmak, sola gitmek aforoz edilmek için yeterlidir. Tabii bu noktaya birden bire değil, adım adım gelindi. Guguk kuşunun örneği gibi gelindi.

Guguk kuşu oportünist bir kuş. Yavrularını yumurtadan şöyle çıkartıyor. Bir başka kuşun yuvasını buluyor ve onun yuvadan ayrılmasını bekliyor. Ana kuş yuvadan ayrılır ayrılmaz yumurtalardan bir tanesini atıyor, kendi yumurtasını koyuyor ve gidiyor. Kuş geliyor, yumurtalarını tamam diyor. Ertesi gün, bir yumurta daha atıyor, kendi yumurtasını koyuyor. Hangi cins kuşsa, kendi yumurtalarını ısıttığını düşünüyor. Sonunda yumurtalar çatladığında çıkan kendi yavruları değil guguk kuşlarıdır.

Dünya komünist hareketinde de böyle. Oportünizm, önce bu küçük şeyi, sonra o küçük şeyi attı ve bugünlere geldik. Artık Marksizm açıktan reddediliyor.

Sosyalist ülkeler, SBKP'nin öncülüğünde, emperyalizmle tam bir uyuşma içinde. Hiçbir emperyalist sorumlunun Sovyetler Birliği'nde Gorbaçof'u eleştirdiğini, yapılanlara ağzının suyunun akmadığını göremezsiniz. Bayılıyorlar emperyalistler bu gelişmeye. Ve sosyalist ülkelerde devrimlerin kazanımları satılıyor. Üretim araçları adım adım özel mülkiyete devrediliyor.

Türkiye işçi sınıfı da tarihinde gördüğü en büyük ihaneti yaşıyor. Burjuvaziyle tam bir uyuşma var. Yazılarda dergilerde, "düşmanlık yapmayalım, aynı sandaldayız" deniyor.

Eylemlerde buluşma, dayanışma isteği, yerini, amacı programı yasal bir "birleşme" isterisine bıraktı. Ne için birleşilecek, devrim nasıl yapılacak, hangi yoldan gidilecek, kimsenin bu konularla ilgilendiği yok. Kiminle birleşebiliriz, 3-5 kişi daha kazanıp güçlü gözükebiliriz kavgası var.

Legalizm aldı yürüdü. Öyle ki, TSİP'in başkanı, komünist adını bile psikolojik açıdan zararlı görmüş!

Devrimci hareket 1980 sonrası krizinden çıkamadı. Derin bir kriz ve birkaç yıl daha süreceğe benziyor. Çoğunluk günah çıkartıyor. Başta TBKP, SP, TSİP ve Kurtuluş. Bunlar Türkiye işçi sınıfının yezitleri, mervanlarıdır.

Günah çıkartmayanların, mücadele ruhunu besleyip büyütenlerin üzerine ise gizli eller her yönden baskı koyuyor. Bundan biz de payımıza düşeni alıyoruz. Şaşacak birşey yok. Emperyalizm değişmedi. Burjuvazi değişmedi. Yeni sosyal demokratlara tabii geç diyecek. Devrimcilere tabii dur demeye çalışacak. Bu sınıf kavgası. Ve yürüyor.

Bu kavgada burjuvazi daha güçlü görünüyor. Ordusu, polisi, üniversiteleri, mahkemeleri, parası, kısaca devleti var.

Ama tarihte hesap böyle yapılmıyor. Kıyaslama burjuvazinin örgütleriyle, emekçilerin örgütleri arasında değildir. Burjuvaziyle sömürülen emekçi yığınlar arasındadır. Ki Türkiye nüfusunun büyük çoğunluğu ezilen emekçi yığınlardır.

Devrimleri de örgütler, partiler değil, yığınlar yapıyor.

Yığınların devrim yapması ise, derin ekonomik, toplumsal, siyasal nedenlerin birleşmesiyle, en başta da ekonomik nedenlerle oluyor.

Türkiye öyle bir ülke ki yoldaşlar, hiçbir devrimci örgüt ortada olmasa, yığınlar yine sokaklara akacak. Ve o zaman tüm bu uzlaşmalar, uzlaşanlar da iflas edecek. Bu da çok uzak değildir.

1989'un bu yönde çok önemli bir yıl olacağını düşünüyoruz. Ekonomi iflasın eşiğinde, enflasyon yüzde 80'lerden aşağıya düşmüyor. Görülmedik sayıda işçi bu yıl toplu sözleşmeye çıkıyor. Mahalli seçimler geliyor, burjuvazinin iç kavgası derinleşiyor. Burjuvazinin kendisi, "1989 kriz yılı olacak" diyor.

Öyleyse zaman burjuvaziyle uzlaşma, dostu düşmanı birbirine karıştırma değil, kavga çağrısını yükseltme zamanıdır.

Bu kavgada doğru öncülük yaşamsal önem taşıyor. Örgütlerin rolü buradadır işte. 1979 sonrası *İşçinin Sesi* olarak, 1985'ten bu yana da TKP olarak partimiz, Türkiye'de finans-kapital egemenliği, devlet tekelci kapitalizminin varlığı, emperyalistleşme istemi, faşizmin ülkeye geleceği yol, 1980 öncesinde devrimci durumun varlığı, 1980 darbesinin faşizm olduğu, anayasanın kabulünden itibaren faşizmin giderek çözüldüğü saptamalarını devrimci harekete getiren bir partidir. Hem de hepimizin yakından bildiği sayısız olanaksızlıklar içinde. Demek ki tarih, partimizin doğru yolu görüp gösterdiğinin kanıtıdır.

Milliyet'te Rafet Ballı bizim için istediği kadar "eskimiş kriz tahlillerini bırakmamışlar" desin, partimiz bugün ülkenin görülmedik bir krize ilerlediğini söylüyor. Kimin haklı olduğu bu kez de görülecektir.

Burjuvazi dostlarını düşmanlarını iyi biliyor. Baskılar, provokasyonlar da ona göre geliyor. Bunlar hiçbir şey değil. Biz misyonumuzun farkındayız. Görevimizin bilincindeyiz.

Yoldaşlar bu kısa konuşmamı, Karl Liebknecht ve Rosa Luksemburg'un adına dikilen anıtın önünde komünistlerin söylediği bir marştan birkaç satırla bitirmek istiyorum.

Bayrağımız kan kızıl,
doğan bir güneş sanki
Yoldaşların akan
kıpkızıl kanı sanki

Bu ne ilk ölümüz
ne son olacak
Elde orak-çekiç ve silah
yeryüzü aydınlanacak.

Sınıf kavgası durmaz!
Bedirler ölmez!
Yaşasın Marks-Engels-Lenin!
Yaşasın komünizm!

Emine Engin yoldaşımızın yaptığı konuşma:

Onu yaşatmanın da tek yolu devrimdir

Atatürk mavi gözlü dev değildi ama Bedir yoldaş mavi gözlü bir devdi.

Yoldaşlar,
Ben burada, Bedir'i, yanılmıyorsam 1958'den beri, yani 30 yıldır tanıyan, onunla 1971'den beri, yani 17 yıldır arkadaş ve 1973'ten beri, 15 yıldır da yoldaş olan bir insan olarak konuşuyorum.

Yanlış hatırlamıyorsam 1958'de, ailelerimiz çocukken bizi Erdek'te bir kahvede tanıştırdı. Ablası da vardı yanında. Çocuklar nasıl utangaç ve gevşek el sıkışırlarsa, biz de öyle el sıkıştık, tanışmış olduk. Yazları Erdek'te hep rastlaşırdık, selamlaşırdık ama o zamanlar pek bir arkadaşlığımız olmadı. Yollarımız asıl ondan sonra, 1971'de, çok yakın arkadaşlık ve yoldaşlık ilişkileri kurmak üzere yeniden kesişti.

Böyle bir konumdan konuşunca, duygularımı buzdolabına kaldırmak zorundayım. Çünkü siz de bilirsiniz, bu gibi durumlarda duygular işin içine girdiği zaman konuşmak pek kolay olmuyor. Onun için size kuru bir konuşma yapacağım. Ancak bir duygumu söylemeden edemeyeceğim. Bu dünyada bir dolu mikrop yaşarken Bedir yoldaşın ölmesine doğrusu çok içerliyorum.

Hatırlarsınız, hepimize çocukluğumuzdan beri verilen eğitimde, Atatürk'e mavi gözlü dev denirdi. Tarih kitaplarında "mavi gözlü dev" diye okuduk. Atatürk burjuvazinin sözcüsüydü. Burjuvazinin bir sözcüsü dev olabilir miydi? Olabilirdi. Tarihe baktığımızda görürüz, burjuvazinin de dev sözcüleri vardır. Ne zaman? Burjuvazi devrimci bir sınıfken, devrimci bir konumdayken. O zamanlar onun da, bizim bile dev olarak kabul edebileceğimiz sözcüleri olmuş. Ama Atatürk böyle değildi. Hepimiz çok iyi biliyoruz, Atatürk burjuva dönüşümlerin hiçbirini tam yapmadı.

Bu nasıl laiklik ki, diyanet işleri devlet örgütlenmesinin içinde. Yani, Osmanlı devleti yıkılıp yerine yeni bir devlet kurulmamış, tepeden bazı kararlarla, Osmanlı yeni koşullara uyarlanmıştır. Bu arada Atatürk, bir sürü de üçkağıt çekti biliyorsunuz. Bir yandan Osmanlı subayı olarak, bir yandan da Anadolu'da kurtuluş savaşçısı olarak geçiniyordu. Sahte TKP kurdurma geleneğini o başlattı. Böyle ikiyüzlülükler yaptı. Burjuvazi şimdi bunları politikanın doğal parçası olarak öne sürüyor. Halbuki burjuva devler bile böyle ikiyüzlü politika yapmazlar, yapmamışlar. Bunlar ne gösteriyor? Atatürk dev falan değildi. Trenin son vagonunu zor bela yakalayan uyuz burjuvazinin bir sözcüsüydü.

Biz komünist olurken Atatürk'ün dev olmadığını kabul ve ilan ederek olduk. Bunda yeni birşey yok. Ama son zamanlarda Bedir yoldaşın ölümüyle bu devlik konusunda yeni konu gündeme geliyor: Atatürk mavi gözlü bir dev değildi ama Bedir yoldaş mavi gözlü bir devdi.

Burjuvazinin değer yargıları hepimizin beynine fena işliyor. Bu nedenle biz bile devliği meşhurlukla eş anlamlı tutuyoruz. Tutmamalıyız. Meşhur devler olduğu gibi, meşhur olamayan devler de olur. İşte Bedir yoldaş böyle bir devdi. Evet meşhur değildi, milyonlar onu adıyla tanımıyordu ama yaşamında yaptıklarına baktığımız zaman, Bedir yoldaş gerçekten bir devdi, işçi sınıfının bir deviydi.

Biliyorsunuz kendisi yaşam hikayesini *İşçinin Sesi*'ne yazdı. (Bakınız *İşçinin Sesi*, Sayı:368, s.4) Burjuva ailesinden geliyordu. İyi yetişmişti, iyi eğitim görmüştü. Neler olabilirdi Bedir yoldaş — ne müdürler, ne milyarderler, neler olabilirdi hayal etmek mümkün değil yoldaşlar. Ama bunların hiçbirinde onun gözü olmadı. O bunların hepsini bilerek, isteyerek ve sonradan da pişman olmadan tepti. Ve burjuva içinden gelmiş olmanın bütün avantajlarını, bütün nimetlerini işçi sınıfının davası için kullandı.

Bedir yoldaş işçi sınıfının temel, uzun erimli, *doğru* çıkarlarını ve hem de büyük bir özveriyle savundu. Onun özveri taarruzlarındaki rolünü yoldaşlar hatırlarlar. Özveri taarruzu geleneği onun adıyla içiçe geçmiştir. Ama yalnızca bu kadar değil, sürekli özveriydi onun yaşamı. Sade bir yaşamı vardı. Onun, çizmeyi aşmış kişisel harcamaları yüzünden borçlanıp da sıkıntılara düştüğünü hiç duymamışsınızdır. Tüm borçlanmaları parti için olmuştur. Buna ek olarak, kültür birikimiyle, işe yaklaşımıyla, dürüst, iyimser karakteriyle ve sonsuz neşesiyle (onun neşesini özellikle anmamak mümkün değil), daha bu gibi çeşitli özellikleriyle Bedir yoldaş eşsiz bir insandı, bir devdi.

Son sözleri de bunu, devliğini gösterdi. "Yaşasın partim, yaşasın komünizm" dedi. Ölüme beş dakika kala, yine de kendini dünyanın merkezine oturtmamıştı, inançlarını boşlamamıştı. Bu can yoldaşımızın, daha çok özelliğini sayabiliriz burada. Uğur Kutlu yoldaşın dediği gibi aslında kelimeler onu tüm yönleriyle anlatmaya yetmiyor. Ama önemli değil, öz olarak şunu demek istiyoruz: Türkiye'nin mavi gözlü devi Kemal Atatürk değil, örneğin bir Bedir Aydemir'dir.

Onun genel özelliklerinin dışında birkaç noktaya daha değinmek istiyorum. Bir tanesi şu yoldaşlar:

Bir gün sabah saat 7.30'da onunla buluşacaktık. Geç geldi ve "uyanamadım" dedi. Başka biri yapsa, insan hali der geçersin, ama bu Bedir hali değildi. Bedir yoldaş ister 7.30'da ister sabah 5'te, geleceği zaman gelirdi. Bedir yoldaştan "uyanamadım" diye birşey duymak mümkün değildi. İnanır mısınız, aslında o anda aklıma "bu adam hasta" diye geldi. Çünkü Bedir yoldaşın sözünü tutmaması için gerçekten hasta olması gerekirdi ve zaten 4-5 gün sonra da bu bela hastalık ortaya çıktı.

Bir başka nokta: İşsizlik parasına başvurmuş ve uzun süre de işsizlik parası almıştı. Kanser olduğu ortaya çıktığı, hele ki imza atamaz duruma geldiği zaman, Çalışma Bakanlığı işsizlik parasını kesmeye çalıştı. Bedir yoldaş çok derin bir insandı. Bu konuyu ele aldı ve aramızda epey konuştuk, birlikte düşündük, tartıştık. Ve şu sonuca ulaştık:

Kapitalizm o kadar kâr düşkünü bir sistem ki, adam imzaya geldiği zaman, gelebildiği zaman, ileride belki çalışabilir diye, işsizlik parasını veriyor, fakat adam kanser olduğu zaman, işsizlik parasına daha çok ihtiyacı olduğu halde, parayı kesiyor. Çünkü o zaman, bu adamın işlerine yaramayacağı, kesinlikle açığa çıkmış oluyor. Ne kadar çıkarcı bir sistem, ne kadar insanlıktan yoksun bir sistem! Bunu kendisiyle konuştuk görüştük.

Yine bir başka nokta: Biliyorsunuz TBKP, partimizin, TKP'nin artığıdır, dışkısıdır. Bu TBKP'liler pek insancıl ve barışçıl geçiniyorlar. İnsanlık diyorlar, barış diyorlar, başka birşey demiyorlar. Ama bu konuda iki şey hatırlatmak istiyorum. Biri Aydan Bulutgil'in yaptığıdır.

Aydan Bulutgil Bedir'in çocukluktan arkadaşıdır. Yıllarca partide birlikte çalıştık, yakın yoldaşımızdı. İTİB'in kurucularındandı. Kendisi tutuklandığı zaman, işkence görüp, 5.kattan düşüp ayaklarını kırdığı zaman ve resmi yönetim tarafından çirkin suçlamalara uğradığı zaman bizim yüreğimiz sızlamıştı. İçeriden çıktığında, insaniyeti, insancıllığı elinden hiç bırakmayan TBKP'lilerle birlikte tavır aldı.

Derken Aydan'a yoldaşlardan biri telefon etti ve Bedir Aydemir'in hastalığını bildirdi. Aydan en küçük bir tepki bile göstermedi. Kendisine bir geçmiş olsun dileği bile iletmedi. İşte TBKP'lilerin insancıllığı, insanseverliği böyledir. Aydan bu tutumuyla, bütün o insaniyet sözlerini ederken TBKP'lilerin ne derece ikiyüzlü olduklarını sergilemiş oldu.

İkinci nokta da TBKP'nin barışseverliğinin sahteliğine ilişkindir. Bedir yoldaşımız çok iyi biliyordu ki, kapitalizmi yıkmadan ne insaniyete huzur, ne de adil bir barış sağlanabilir. *İşçinin Sesi*'ne yazdığı ilk yazı işte buydu. (12 Kasım 1979 tarihli gazetedeki yazısı.) Başlığı "Barış savaşımını devrim savaşına bağlayalım". Bunun önemi en başta tabii ki içeriğindedir. Ama bir başka yönü daha var. Bedir yoldaş, bu yazıyı Türkiye'de legal çalışırken *İşçinin Sesi*'ne yazdı. Cesur bir yoldaştı bunu da gösteriyor. Ben, hem onun inançlarını, hem de devrimi satan TBKP'lilerin barışseverliğinin sahteliğini göstermek için yazı-

(Devamı 6. sayfada)

Britanya'daki Leninist örgütünden Jack Conrad yoldaşın yaptığı konuşma

Enternasy nalizmin canlı ¨rn ğiydi

Bedir Aydemir'in 42 yaşında ölümü, biz Britanya'da olanlar için de büyük kayıptır.

Londra'da bazı binalarda Marks, Engels, Lenin'in orada oturduklarını belirten mavi plakalar vardır. Britanya bilimsel komünizmin kurucularının yanısıra dünya proletaryasının yetiştirdiği birçok büyük devrimciye evsahipliği yapmıştır. Bunlardan biri de Dr.Bedir Aydemir'di.

Bedir Aydemir yoldaş bir komünistin nasıl olması gerektiğine iyi bir örnekti. Herşeyini işçi sınıfının davasına veren devrimci bir örgütçüydü. Aynı zamanda kültürlüydü ve hiçbir açıdan sığ değildi. Üstlendiği işler daha az yetişkin bir başka kişiyi ezerdi ama o daima neşeliydi ve etrafındakilere şakalarıyla coşku verirdi.

Proletarya enternasyonalizminin canlı bir örneğiydi.

1981'de, daha sonra *Leninist* gazetesini çıkartan yoldaşlar, onunla yakından çalıştılar ve kendisinden, siyasal görüşlerinden derinden etkilendiler. Gerçekten de *Leninist*'in bugün geldiği yerde Bedir Aydemir yoldaşın büyük payı vardır. Bizi en çok etkileyen yanı, Marksizm-Leninizm konusunda derin bilgisi ve bu bilgiyi tuttuğunu koparan yoğun çalışmayla birleştirmesiydi. Teori ve pratiğin birliği onun için kuru bir slogan değildi.

Kasım 1981'de *Leninist*'in ilk sayısı yayınlandıktan sonra, Bedir Aydemir onun gelişimine yakın ilgi gösterdi. Onunla her görüştüğümüzde daima araştırıcı sorular ve değerli öğütlerle doluydu.

Bu, Temmuz 1985'de bizim III.Konferansımıza katılma biçimini aldı. Kendisi TKP Merkez Komitesi'nin seçtiği 4 kişilik kardeş delegasyon içindeydi. Konferansımız bu delegasyona tam söz hakkı verdi. TKP'li yoldaşların Konferansımızda ana konuşmasını Bedir Aydemir yaptı ve şöyle dedi:

"*Leninist*'in çalışmalarına büyük önem veriyoruz. Britanya'da kalışımızda, çeşitli aşamalarda ve birçok yoldaşça ilişkide, iki örgüt arasındaki ilişkiler çok değerli ve örnek düzeyde olmuştur. Bunlar proletarya enternasyonalizminin ne olması gerektiğinin tohumlarını taşır."

Bedir yoldaşın gerçek bir komüniste ve proleter enternasyonalistine yaraşır konuşması, "resmi komünizm"den duymaya alışık olduğumuz yorgun, diplomatik "kardeşçe" kutlamadan son derece farklıydı.

Konferansımızda adanmışlık konusunda aramızda kesin bir farklılık çıkmıştı. Bedir Aydemir yoldaş görüşlerini sakınmadı.

Konferans'ta Britanya'daki sınıf savaşımının şunları istediğini söyledi: "Eğer yaşamın istemlerini karşılamak istiyorlarsa gelişmeleri karşılamak için kendini öne sürenlerin, hazırlıklarını, araçlarını ve yeteneklerini, eğer yaşamın istemlerini karşılamak istiyorlarsa artırmaları gerekir. Çok çalışmak konusunda bir milimetre bile taviz verilemez. Ne kadar çok çalışırsanız çalışın yetmeyecektir. Yaşam daha da fazla isteyecektir."

Örgütümüz bu öğüdü tutmak için elinden geleni yaptı. Bugün geldiğimiz yer, Bedir yoldaşın söylediklerinin doğruluğunun kanıtıdır. Bize menşevik bir çalışma tarzı önerenlerin bugün geldikleri nokta da bir başka kanıttır.

Bedir yoldaşı ölmesinden az önce hastahanede ziyaret ettim ve bize nasıl bir esin kaynağı olduğunu söyledim. O da bana *Leninist*'deki yoldaşlara olan saygı ve sevgisini ve komünizmin kazanacağına dair inancını anlattı. Kanserin vücudunu yiyip bitirmesine rağmen, içindeki devrim ateşi her zamanki gibi şiddetle yanıyordu.

Bedir Aydemir'in 42 yaşında ölümü, Türkiye'deki devrimci savaşım için büyük bir kayıp olduğu gibi, biz Britanya'da olanlar için de büyük bir kayıptır. Yeri kolay doldurulamayacaktır ama eninde sonunda doldurulacaktır, çünkü komünizm kazanacaktır.

Anısı yalnızca onu tanıyan ve onunla çalışmış olan yoldaşları esinlendirmeyecek, aynı zamanda Türkiye'de devrimi yapacak olan milyonları ve dünya komünist düzenini kuracak olan milyarları esinlendirecektir.

(Baştarafı 5. sayfada)

sından küçük bir parça okumak istiyorum:

"Emperyalizmin, içinde tüm dünyanın yok olması olasılığını barındıran bu serüvenci siyasetinin önüne set çekmek, proletarya enternasyonalizminin bir gereğidir. Dünya sosyalist sisteminin ve dünya halklarının geleceğini korumak için savaşmak gerekir. Barış savaşımı enternasyonalist bir savaşımdır.

"(...)

"Ülkemizde egemen işbirlikçi tekelci burjuvaziye karşı savaş emperyalizme karşı savaşla birdir. Devletin baskı araçları, emperyalist sistemin bir bütün olarak çıkarlarını korumakla yükümlüdür. Bu sistemi oluşturan bağlardan önemli biri olan askersel bağı zayıflatmak için verilen savaş onu kırmak için verilecek ileri demokratik halk devrimi savaşına yığınları hazırlayan genel demokratik bir savaştır. Ülkemiz işçi sınıfının dünya barışına yapacağı en önemli katkı açıktır ki Türkiye'de devrimi gerçekleştirmektir."

Bedir yoldaş, Barış Derneği genel sekreteriydi, legal çalışıyordu ve görüşleri işte böyleydi yoldaşlar. Barışa katkının yolu devrimdir diyordu.

Türkiye yeni bir devrimci duruma gidiyor. 1989'da kavga daha da yükselecektir. Gazeteleri açınca, 1-2 değil, 5-10 burjuvanın birden, 1989'un ne kadar kötü bir yıl olacağına dair demeçlerini görüyoruz.

Kavga yükseldikçe yoldaşlar, biz de Bedir yoldaşımızı kavgaya katılanlara anlatacağız. Parti güçlendikçe, onun nasıl bir insan olduğunu, devliğini daha çok sayıda işçiye, emekçiye duyuracağız. Aslında, Bedir yoldaşımızı mücadelemizde yaşatacağız demek, bu demektir zaten. Öyle hımhım süren bir mücadelede değil, yükselen ve zafere giden bir mücadelede yaşatacağız onu. Ve işte o zaman, o öldüğü halde bu dünya hâlâ yaşayan mikroplara oh canımıza deyebileceğiz. Onu yaşatmanın tek yolu, bu dünyada haksızlıklara karşı, sömürüye, ezgiye karşı mücadeleyi yükseltmektir. Onu yaşatmanın da tek yolu devrimdir.

Bedir yoldaşı anma toplantısında Mercan Köklü yoldaşın yaptığı konuşma:

"ONUN ÖĞRENCİSİYİM"

Hayali gönlümde, bilinci, inancı ve savaşımı kavgamızda yadigar kalacak. Onu fabrikalara dikeceğimiz kızıl bayraklarla yaşatacağız. Bu parti bir Bedir yitirdi, bin Bedir doğuracak.

Değerli yoldaşlar,

Komünistler savaşsız, sömürüsüz bir dünya, komünist gelecek için savaş verirler. Yalnızca dirileriyle değil ölüleriyle de burjuvaziye karşı savaş bayrağını yükseltirler.

Ölülerimiz, yaşarken verdikleri savaşımla, komünistlikleriyle, düşmanın çürüyüp hayvansallaştırmaya çabaladığı yaşamda pırlanta gibi parıldayan insan değerleri, insan özellikleriyle sınıf savaşının neferleri olurlar. Kavgaya, birer örnek, birer simge olarak hareketin kollektif bilincinde yer alarak katılırlar.

Bu toplantıda andığımız Bedir yoldaşımızı da, onun komünist kişiliği, ikircimsiz ve uzlaşmasız kavgasıyla Türkiye Komünist Partisi'nin devrim ve demokrasi savaşımında yaşatacağız.

Yoldaşlar, ben *İşçinin Sesi*'nde ilk kez onu tanıdım. Avrupa'nın küçücük bir ülkesine yaptığı, örgütlenme çalışmasına yönelik bazı ziyaretler sırasında onu, çeşitli yönleriyle tanımak onuru bana da nasip oldu.

Faşist askeri diktatörlük ülkenin üzerine yeni çökmüştü. Şiddetli bir örgüt arayışı içinde tercihini TKP'den yana yapmış bir guruptuk. Hem menşevik yayınları okuyor, dinliyor, hem de *İşçinin Sesi*'ni dikkatle izliyorduk. Ve doğal ki, *Atılım*, radyo bir taraftan, *İşçinin Sesi* bir taraftan kafamızı çorbaya döndürmüştü. Bu arada menşeviklerin içyüzünü birazcık tanımış olmamız, *İşçinin Sesi*'yle tanışma gereğini daha da acilleştirmişti.

Bu ortamda, Bedir Aydemir adlı birisinden telefon aldım. Kendisinin *İşçinin Sesi*'nin sempatizanı olduğunu, görüşmek üzere geleceğini söylüyordu. Ne kadar heyecanlandığımı anlatamam. Hepiniz bilirsiniz, henüz örgütlenmenin ilk basamağında olan insanlar için *ilk* karşılaşma önemlidir.

Trenden çıka çıka, upuzun boylu, temiz giyimli, orta yaşlı birisi çıktı. Oysa biz, parkalı, postallı, bıyıkları yere sarkmış, gözleri korku salan bir devrimci bekliyorduk. Doğaldır ki şaşırdık. Bu *İşçinin Sesi*'ne olan ilgimizi daha da artırdı. Bizimle birlikte geçirdiği bir hafta kadar bir süre içinde, kafası irili ufaklı, önemli önemsiz yüzlerce soruyla dolu olan bir gurup devrimci, işçi, kendisine hiç nefes aldırtmadı desem yeridir.

O, bütün sorularımızı ve çoğumuzun beyninin tasını attırabilecek türden incir çekirdeğini doldurmayacak sözleri, sinirlenmeden, tam bir örgütçüye yaraşır olgunlukla, sabırla dinliyor, bu soruların bizim kafamızda gerçekte tuttuğu yeri hızla kavrayıp, bizi kafamızı asıl meşgul eden soruların ne olduğu konusunda aydınlatıyor, sonra da en temel konuları sırayla, bilincimizdeki karmaşaya son verecek biçimde açıklıyordu. Biz onu soru bombardımanı altında ezeceğimizi düşünüyorduk. Ama o, bizi bilgi bombardımanı altında ayaklarımızın üstüne oturttu. Biliyoruz sanıp da akıl yürüttüğümüz birçok konuda daha öğrenecek tonla şey olduğunu, bizi ezmeden, tersine düzeyimizi, sabahlara kadar süren tartışmaların içinde basamak basamak yükselterek gösterdi.

En önemlisi, faşist cuntaya karşı savaşımın cesaret ve kararlılıkla tüm Avrupa'da yükseltilmesi gereğini bir cümlede şöyle anlattı: Bugün savaşmayan, yarın savaşamaz. Onun sakin, ama son derece kararlı, inançla söylediği, yıllar içinde pratiğin iyice kanıtladığı bu sözler bizi iyice fethetti.

Hele reformizm-oportünizm ile devrimci Marksizmin dünyaya ne ölçüde farklı baktıklarını anlatırken, o zamana kadar hiç kafa yormamış olduğumuz "tek dünya pazarı ve Stalin'in hataları" konusunu, kafamızda kuşkuya hiçbir yer bırakmadan anlatması. O ortamda, bize teorinin önemini başka hangi konu daha iyi anlatabilirdi, bilmiyorum.

Yalnızca teori, yalnızca örgüt konuşmadık. Aileye, çocuklara, insan ilişkilerine, toplumsal yaşamın çeşitli yönlerine ilişkin birçok konuda, fıkralarıyla, küçük küçük anılarıyla, tarihten örneklerle görüşlerini anlatıyordu.

Biz, Bedir yoldaşın kişiliğinde o gün *İşçinin Sesi*'nin aradığımız örgüt olduğuna karar verdik. Bedir yoldaş, birkaç gün içinde bilincimizdeki karmaşayı dağıtmış, hangi temel noktalara, nereye bakmamız, ne yapmamız gerektiği konusunu iyice açmış, bizi örgütlemişti.

Bir süre sonra ben İngiltere'ye geldim, matbaada çalışmaya başladım kısa bir süre için. Teorik bilgisi, örgütsel yetenekleriyle tanıdığım Bedir yoldaşı, bu kez matbaada, 20-30 kişilik ekiplerin başında, gazete kırarken, bazı yoldaşların iyi hatırlayacağı gibi sabahlara dek gazete içlerken gördüm. Coşkusu, neşesi, fıkra, türkü ve marşlarıyla, yorgunluktan bitmiş insanları, yeni bir enerjiyle donatan, takım çalışmasının sihrini bu kez kağıt katlama sırasında onlara gösteren bir komünist. Ne kadar yorgun düştüğünü gözlerinden okurdunuz, ama ağzından, vücudundan sanki enerji fışkırırdı. Proletaryanın, teorik çalışmadan meşakkatli pratik çalışmaya dek her alanda önder olarak benimseyebileceği, örnek bir komünistti o.

1984'te Mannheim'da, parti yıkıcılarının yarattığı pisliği temizlerken de gördüm onu. Kavga çıkmış, çevrede vızır vızır polis kaynıyor. Düşmanlar, parmaklarıyla polise insan gösteriyorlardı. O ise, sokağın ortasında durmuş, bir adım gerilemiyor, bir yandan ortaya çıkan yeni durumu soğukkanlılıkla değerlendiriyor, çevreye dağılmış yoldaşları biraraya getiriyor, görev bölümünü yapıyor, sonra da o hengamede polise yakalanmadan üstlendiği görevleri yerine getiriyordu. İllegal örgütçünün, yığınların savaşımına, sıcak kavgada öncülük edecek komünistin ondan öğreneceği çok şey var.

Yoldaşlar,

Birkaç örnekle, Bedir yoldaşımızın özelliklerinden ancak birkaçını bir ölçüde ele alabildim.

Onunla sorunlarımız da olmadı mı? Oldu. Avrupa'nın o küçücük ülkesinde bizi ziyaret ettiği zaman, bu dev gibi yoldaşımızı sığdıracak yatak bulamadık. O da, çaresiz, her zamanki alçakgönüllüğü ile yerde yatmayı tercih etti.

Yoldaşlar, savaşmaya niyetli insanlar, iyi ya da kötü, liderlerini yaşamda bir kez seçerler diye düşünüyorum. Bedir yoldaş, benim böyle bir lideri, partiyi, TKP'yi bulmamda en büyük amillerden biri oldu. Ondan çok şey öğrendim. Onun öğrencisiyim.

Hayali gönlümde, bilinci, inancı ve savaşımı kavgamızda yadigar kalacak. Onu fabrikalara dikeceğimiz kızıl bayraklarla yaşatacağız. Bu parti bir Bedir yitirdi, bin Bedir doğuracak.

Yaşasın komünizm, yaşasın partimiz!

Bedir yoldaşımızı anma toplantısında Mustafa Yılmaz yoldaşın yaptığı konuşmayı yer darlığı yüzünden özetle veriyoruz:

G rçek bir pr let r aydındın

Bedir'i 25 yıldır tanırım. Kendisiyle ilk kez 20 yaşında Robert Kolej'de inşaat mühendisliği okurken karşılaştım. Bedir de elektrik mühendisliğine başlıyordu. Öğrenci birliği kartımı, birliğin görevlisi olan ondan aldığımı hatırlıyorum.

O zaman Robert Kolej halk dansları topluluğu Türkiye'deki en tanınmış ekiplerden biriydi. Bedir bu ekibin önde gelen üyelerindendi ve öğrenciliği boyunca ekipte çalıştı. İspanya'da katıldıkları uluslararası bir folklor festivaliyle ilgili birçok anısını anlatırdı.

1960'ların ilk yarısında tanışmıştık ama arkadaşlığımızın gelişmesi, kendimizi öğrenci olarak Londra'da bulunca başladı. 1968'de Londra'da karşılaştık. O yılların siyasal olarak çok önem taşıyan olayları, bizi doğrudan içine katmadıysa da, siyaset o günlerin ana konusuydu. Üniversite yurdunda sosyalist fikirleri tartışırdık. İngiltere Türkiyeli Öğrenciler Federasyonu da o dönemde aktifleşti.

Daha sonra aynı evde oturmaya başladık.

Türkiye'de 12 Mart olayları ve arkasından Yürükoğlu yoldaşın İngiltere'ye gelmesi hayatımızda önemli bir dönüm noktası oldu. Öğrenci eylemleri tepe noktasına yükseldi. Öğrenci birliklerinde, İngilizlere Türk geceleri yapmak yerine, sosyalizm üstüne tartışmalar, toplantılar öne çıktı. İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği'nin (İTİB) kurulmasından önce London School of Economics'de her hafta böyle toplantılar yapılırdı. Bedir İTİB'in kurucu üyelerindendi.

Daha sonraki yılları, İngiltere'deki üniversiteleri karış karış dolaşarak, birçok gece minibüste uyuyarak geçirdik. 1973'de Bedir İngiltere Türkiyeli Öğrenciler Federasyonu'nun (İTÖF) başkanlığına seçildi ve örgütçülük yeteneğini bir kez daha kanıtladı.

Ünlü Wimpy grevi de bu dönemin önemli dönemeçlerinden biridir. Bu grev İngiltere'de lokanta işçilerinin ilk başarılı greviydi ve basın ve televizyonda geniş bir ilgi uyandırdı. Grev sırasında yayınlanan bir gazete *İşçinin Sesi*'nin habercisi oldu.

O günlerde Vega marka Sovyet malı radyomuzla *TKP'nin Sesi*'ni dinlemeye çalışırdık. Ancak radyonun anteni zayıftı ve yayını iyi çekmiyordu. Bir gün Bedir 30 metre kablo ve bir sürü aletle çıkageldi. Bahçeye ve tavanarasına antenler çekti, saatler teypler yerleştirdi. Ben biraz da kuşkuyla ne yapıyorsun dediğimde, "bir deney yapıyorum" yanıtını verdi. O yılları hatırlayan yoldaşlar *TKP'nin Sesi*'ni dinlemenin ne olduğunu iyi bilirler. Ama Bedir sonunda kuşkularımı dağıttı ve ben de bu sistemin bir uzantısını daha sonra kendi odama çektim.

Yine o yıllarda bize küçük bir matbaa kurma görevi verildi. Bedir ve bir başka yoldaş, Güney Londra'da bir yer kiraladılar. Evi ipotek edip makinaları aldık. Yakın zamana dek çalışır durumda olan bir baskı makinası ve paramız yetişmediği için ancak elle beslemeli bir katlama makinası aldık.

Daha sonraki yıllarda Merkez Komite'nin birçok kitabı o binada basıldı.

1975'de askerliğimizi yapmak üzere Türkiye'ye gittik. Bedir doktorasını da vermişti. O yıllarda aramızda birçok doktora öğrencisi vardı. Birçoğu siyasal çalışmayla doktora çalışmalarını birlikte götüremeyip doktoralarını veremediler. Bedir verebilen birkaç kişiden biridir. Ondaki disiplin bu alanda da örnekti.

Daha sonraki yıllarda görevlerimiz ayrıldı. Bedir gerçekten önemli ve başarılı işler yaptı. Türkiye Barış Derneği'nin belkemiği ve beyniydi. Devrimci durum koşullarında mücadeleye aktif olarak katıldı. Daima en önlerdeydi ve hayatını tehlikeye atmaktan bir an bile çekinmedi. Menşeviklerle ayrım ortaya çıktığında bir an bile düşünmeden devrimci saflarda yerini aldı.

İngiltere'ye yeniden geldiğinde, onunla iki kez birlikte çalışma şansına sahip oldum. Hayatının son yılında da matbaa da çalışıyordu. Bir yandan kansere karşı yorulmak bilmez bir mücadele veriyor, bir yandan da matbaanın gayet kabarık ve zor işlerini yönetiyordu.

Bedir özveri taarruzlarının da tartışılmaz direğiydi. Mizah duygusu ve tükenmez enerjisiyle taarruzlara ölçülemez katkılar yaptı. Özellikle kapanış gecelerinde bizi gülmekten kırar geçirir ve altın patates ödüllerini kazanırdı.

Bedir yoldaşım,

Gerçek bir proleter aydındın. Hayata ve komünizme bağlılığınla, öz disiplininle gerçek bir liderdin. Seni hiçbir zaman unutmayacağız.

İŞÇİNİN SESİ

Fabrikalardan makine sesinden
önce *İşçinin Sesi* gelecek!
Yıl:14, Sayı:369, 23 Ocak 1989

ÇEK-AL

Tek büyük işçi sınıfı!
Tek silah illegal parti!
Tek yol devrim!

Aşağıdaki yazı 1915 Mayıs ayının ikinci yarısıyla Haziran ayının ilk yarısı arasında yazılmış ve Eylül 1915'te Kommunist *dergisinin 1-2 sayılarında N.Lenin imzasıyla yayınlanmıştır. Kaynak,* Toplu Yapıtlar, *İngilizce basım, cilt 21, s.205-259'dur. Geçen sayımızda üçüncü bölümünü Çek-Al olarak verdiğimiz bu yazının, dördüncü ve son bölümünü bu sayıda veriyoruz.*

İkinci Ent rnasyonal'in Ç küşü
IV

İkinci Enternasyonal'in Çöküşü yazısını aynen çevirip, dizi olarak basıyoruz, çünkü bu yazı, çeşitli açılardan güncel önem taşımaktadır. Bir kez, yazı, bugünkü dünya komünist hareketinin çöküşünü iyi anlamamız için çok yararlıdır. İkincisi, yazının içinde devrimci durum kavramı geçmektedir. Türkiye'de buna yakında yine ihtiyacımız olacak. Üçüncüsü, yazıda illegal örgütlenmenin önemine ilişkin güzel bilgiler vardır. Dördüncüsü, geçtiğimiz sayılarda verdiğimiz "TKP'de Kavganın Tarihçesi"ni daha iyi anlamak açısından da bu yazı çok öğreticidir. II. Enternasyonal partileri nasıl Basel Manifestosu'ndan dön geri ettilerse, TKP'deki menşevikler de 1977 Konferansı kararlarına yüz çevirdiler. Beşincisi, yazı oportünizmin olgunlaşmasını, sosyal-şovenizme dönüşmesini çok güzel vererek, bugünkü TBKP'nin nasıl türediğini anlamamıza da yardım edecektir.

Sosyal-şövenizm o derece olgunlaşmış bir oportünizmdir ki, bu burjuva irinin sosyalist partiler içinde varlığını *sürdürmesi* olanaksızlaşmıştır.

Sosyal-şövenizm ile oportünizm arasındaki sımsıkı ve kopmaz bağı görmek istemeyenler tekil durumlara sarılıyorlar - şu ya da bu oportünist enternasyonalist oldu, şu ya da bu radikal şövenist oldu diyorlar. Fakat bu tür bir görüşün, *akımların* gelişmesi açısından tatmin edici bir yanı yoktur. Birincisi, işçi hareketinde şövenizm ve oportünizm aynı ekonomik temele dayanır: Proletaryanın sayısal olarak küçük üst katmanıyla "kendi" ulusal sermayelerinin ayrıcalıklarının kırıntılarından nasiplenen küçük-burjuvazinin proleter yığınlara, emekçi yığınlara, genel olarak ezilenlere karşı bağlaşıklığı. İkincisi, her iki akımın da ideolojik ve siyasal içeriği aynıdır. Üçüncüsü, sosyalistlerin oportünist ve devrimci akımlar olarak İkinci Enternasyonal dönemine (1889-1914) özgü eski ayrımı, şövenistler ve enternasyonalistler olarak yeni ayrıma her bakımdan *denk düşmektedir.*

Son noktanın doğruluğunu kavrayabilmek için toplumbilimin (genel olarak bilimde olduğu gibi) tekil durumları değil, genellikle *yığınsal* olguları açıkladığını akılda tutmak gerekir. On Avrupa ülkesini ele alalım: Almanya, İngiltere, Rusya, İtalya, Hollanda, İsveç, Bulgaristan, İsviçre, Fransa ve Belçika. Bu ülkelerden ilk sekizinde, sosyalistlerin (enternasyonalist olup olmadıklarına dayanan) yeni ayrımı, (oportünist olup olmadıklarına dayanan) eski ayrıma denk düşmektedir. Almanya'da oportünizm yatağı olan *Sozialistische Monatshefte* dergisi şövenizmin kalesi durumuna geldi. Enternasyonalizm fikirlerine ise aşırı Sollar'dan destek geliyor. İngiltere'de Britanya Sosyalist Partisi'nin yedide üçü enternasyonalistlerden oluşurken (son bir oylamada 66'sı enternasyonalist bir karardan yana oy verirken 84'ü de karşı oy kullanmıştır), oportünist *blokta* ise (İşçi Partisi, artı Fabianlar, artı Bağımsız İşçi Partisi) yedide birden *azı* enternasyonalisttir. (*) Rusya'da oportünistlerin ana dayanağı likidasyoncu *Naşa Zarya* şövenizmin ana dayanağı durumuna gelmiştir. Plehanof ve Aleksinski çok gürültü çıkartıyorlar ama bunların Rusya'da yığınlar arasında sistemli propaganda yapmaktan aciz olduklarını beş yıllık (1910-14) deneyimden biliyoruz. Rusya'da enternasyonalistlerin çekirdeği, "Pravdacılık" (Bolşevizm-*İ.S.)* ve Ocak 1912'de Parti'yi yeniden kuran ileri işçileri Duma'da temsil eden Rusya Sosyal-Demokrat (Komünist-*İ.S.)* İşçi gurubundan oluşuyor.

İtalya'da Bissolati ve şurekasının tamamen oportünist olan partileri şövenistliği üstlendi. Enternasyonalizmi *işçilerin* partisi temsil ediyor. İşçi *yığınları* bu partiden yanadır. Oportünistler, parlamenterler ve küçük-burjuvazi de şövenizmden yanadır. Üç beş ay içinde İtalya'da özgür bir tercih yapılabilirdi ve gerçekten de yapıldı. Öyle rastgele falan değil, sıradan proleterlerle küçük-burjuva guruplar arasındaki sınıf bakış açısı farkıyla uyum içinde bir tercih.

Hollanda'da Troelstra'nın oportünist partisi genel olarak şövenizme adanmıştır (en kolay kendilerini "yutabileceği" için Hollanda'da küçük-burjuvazinin, büyük-burjuvazi

gibi, Almanya'ya özellikle nefret duyuyor olmaları gerçeğine aldanılmamalıdır). Tutarlı, samimi, tutkulu ve inançlı enternasyonalistleri Gorter ve Pannekoek'in Marksist partisi çıkartmıştır. İsveç'de oportünist lider Branting, Alman sosyalistlerinin ihanetle suçlanmasına kızgınlık duyuyor. Solların lideri Höglund ise taraftarlarının tam da bu görüşte olduğunu açıklıyor (Bakınız *Sotsial Demokrat*, sayı 36). Bulgaristan'da, oportünizme karşı olan "Tesnyaki"ler gazetelerinde (*Novo Vreme* gazetesi) Alman Sosyal-Demokratlarını "pis bir iş yapmakla" suçlamışlardır. İsviçre'de, oportünist Greulich'in taraftarları Alman Sosyal-Demokratları haklı buluyorlar (Bakınız yayın organları Zürih *Volksrecht*). *Çok daha radikal olan R. Grimm'i destekleyenler ise Berne'de çıkan Berner Tagwacht* gazetesini Alman Solların bir yayın organına çevirdiler. Bu on ülkeden yalnızca ikisi, Fransa ve Belçika, birer istisnadır. Ama işin aslına bakarsak burada bile enternasyonalistlerin olmadığını değil, onların zayıflığını ve (biraz da kolayca anlaşılabilir nedenlerin payıyla) moral bozgunluğunu görürüz. Vaillant'ın bizzat kendisinin okuyucularından enternasyonalist nitelikte mektuplar aldığını *l'Humanite*'de itiraf ettiğini, ama bunlardan *bir tekinin bile* tamamını yayınlamadığını unutmayalım!

Her bakımdan, akım ve eğilimlere bakarsak, sosyalizme ihanet eden ve şövenizm saflarına koşanların Avrupa sosyalizminin oportünist kanadı olduğunu itiraf etmeliyiz. Resmi partiler içinde onun gücünün ve görünüşte yıkılmazlığının kaynağı nedir? Tarih konularına, özellikle çağımızın sorunlarıyla doğrudan bağı olmayan eski Roma ya da benzeri meselelere değinmekte çok usta olan Kautsky, şimdi işin içine kendisi de karıştığından ikiyüzlülükle bir anlayış kıtlığı oyunu oynamaktadır. Fakat herşey billur gibi açıktır. Oportünistlerin ve şövenistlerin devasa gücü burjuvaziyle, hükümetlerle, Genel Kurmaylarla *bağlaşıklıklarından* geliyor. Oportünistlerin sosyalist partilerin bir *kolu* olduğu, bu partilerde uçlarda yeralan iki kanadın her zaman varolduğu ve olacağı, "aşırılıktan" kaçınılması gerektiği, vb. vb. ve bunun gibi bir sürü cahil, alıştırma kitaplarına yakışır atasözlerinin geçerlikte olduğu Rusya'da, bu gerçek çoğunlukla dikkatlerden kaçmaktadır.

Gerçekte, oportünistlerin işçilerin partilerine resmen üye durumunda olmaları, onların nesnel olarak burjuvazinin bir siyasal müfrezesi, onun etki taşıyıcısı, onun işçi hareketi içinde ajanları oldukları katiyen yalanlamaz. Şöhreti Herostratus'unki gibi olan oportünist Südekum, bu toplumsal ve sınıfsal gerçeği inandırıcı bir biçimde gösterdiğinde pekçok namuslu adam şaşırıp kaldı. Fransız sosyalistleri ve Plehanof nefret okunu Südekum'a çevirdiler. Oysa Vandervelde, Sembat ya da Plehanof aynaya bakmış olsalardı, birazcık farklı ulusal yanlarla birlikte *Südekum'dan başkasını göremezlerdi*. Şimdi Kautsky'i öven ve kendileri de Kautsky tarafından övülen Alman Yürütme Kurulu'nun (*Vorstand*) üyeleri Südekum'un çizgisine "katılmadıklarını" - dikkatlice, tevazuyla ve nezaketle (Südekum'un adını vermeden) - duyurmaya uğraşıyorlar.

Bu saçma birşey, çünkü en canalıcı anda yalnızca Südekum, Alman Sosyal-Demokrat Partisi'nin siyasetinde yüz Haase ve Kautsky'den güçlü olduğunu gerçekte kanıtlamıştır. (Aynı, tek başına *Naşa Zarya*'nın, o gazeteden kopmaktan korkan Brüksel bloğu akımlarından daha güçlü olduğu gibi.)

Bu niye böyledir? Südekum'un arkasında burjuvazi, hükümet ve bir Büyük Gücün Genel Kurmayı durduğundan. Bunlar Südekum'un siyasetini bin yoldan destekliyorlar, oysa karşıtlarının siyaseti cezaevi ve idam mangası dahil her yolla boğuluyor. Südekum'un sesi burjuva gazatelerin milyonlarca nüshasıyla kamuoyuna ulaşıyor (Vandervelde, Sembat ve Plehanof'unki de öyle), oysa karşıtlarının sesi askersel sansür nedeniyle yasal basında *duyulamıyor*!

Oportünizmin bireylere mahsus bir raslantı, günah, dil sürçmesi ya da ihanet olmayıp, tarihin koca bir döneminin toplumsal ürünü olduğunda genellikle anlaşmaya varılmaktadır. Bu gerçeğin anlamına her zaman yeterince önem verilmiyor. Oportünizmi legalizm besler. 1889-1914 arasındaki dönemin işçi partileri burjuva yasallığından yararlanmak zorundaydılar. Kriz geldiğinde yasadışı çalışma yöntemleri benimsemeliydiler. (Ama bu, birkaç hünerle tamamlanmış son derece dirilik ve kararlılıkdan başka bir yolla yapılamazdı.) Südekum *tek başına* yasadışı yöntemlerin benimsenmesinin engellenmesine yetti. Çünkü onun ardında, tarihsel-felsefi anlamda, topyekün "eski dünya" diziliydi. Çünkü, pratik siyaset kapsamında konuşursak, Südekum burjuvaziye sınıf düşmanının askersel planlarını daima satmıştır ve daima satacaktır.

Bütün Alman Sosyal-Demokrat Partisi'nin (ve aynı durum Fransız ve *diğer* partiler için de geçerlidir) *yalnızca* Südekum'u memnun eden ya da onun tahammül edebileceği şeyler yaptığı bir gerçektir. Yasal olarak *başka hiçbirşey* yapılamıyor. Alman Sosyal-Demokratik Partisi'nde gerçekleşen *dürüst*, gerçekten sosyalist herhangi birşey, merkeze *muhalefet ederek, Yürütme Kurulu ve Merkez Organının etrafından dolanarak*, örgütsel disiplini *çiğneyerek*, *hizip* olarak davranarak, Alman Sollarının bu yıl 31 Mayıs'ta *Berner Tagwacht*'da yayınlanan bildirgeleri örneğinde olduğu gibi, yeni bir partinin yeni ve adsız merkezleri doğrultusunda davranarak oluyor. Aslında, Legien, Südekum, Kautsky, Haase, Scheidemann ve şürekasının eski ve çürümüş ulusal-liberal partilerinin aksine, gerçek bir işçi partisi, gerçekten devrimci bir Sosyal-Demokrat Parti boy atıyor, güç kazanıyor ve örgütleniyor.(**)

Bu yüzden, tutucu *Prusya Yıllığı*'nda oportünist "Gözlemci"nin, bugünkü Sosyal-Demokrasi *sağa kayıverirse* oportünistler (*yani burjuvazi*) için hiç iyi olmaz -çünkü o zaman işçiler onu terkeder -diye kopya vermesi çok derin bir tarihsel gerçeği yansıtıyordu. Oportünistler (ve burjuvazi) partiyi bugünkü durumunda tutmak istiyorlar. İçinde Sağ ve Sol kanatları *barındıran* ve kaygan, "sapına kadar Marksist" anlatımlarla güneşin altındaki herşeyi uzlaştırabilecek beceriye sahip Kautsky'nin resmi temsilciliğini yaptığı bir parti. Lafta, halka, yığınlara, işçilere sosyalizm ve devrimci ruh. İşe gelince, Südekumculuk, her ciddi krizde burjuvaziyle kenetlenme. *Her* krizde diyoruz, çünkü yalnızca harp zamanında değil, herhangi bir ciddi siyasal grevde, "feodal" Almanya "özgür ve parlamenter" İngiltere ve Fransa'nın da yapacağı gibi *derhal* şu ya da bu ad altında sıkıyönetim uygulayacaktır. Aklı ve muhakemesi yerinde olan hiç kimsenin bundan kuşkusu olamaz.

Öyleyse yukarıda getirilen sorunun, yani sosyal-şövenizmle nasıl savaşılması gerektiği sorusunun yanıtı mantıksal olarak çıkıyor. Sosyal-şövenizm öyle olgunlaşmış, kapitalizmin göreceli "barışçıl" döneminde öyle palazlanmış ve hayasız, siyasal ideolojisinde o denli belirli, burjuvazi ve hükümetlerle o denli yakından bağlıdır ki, *böyle bir akımın* Sosyal-Demokrat işçi partileri *içinde* varlığına tahammül *edilemez*. Narin, ince köseleli pabuçlar küçük bir taşra kasabasının bakımlı kaldırımlarında dolaşmaya yetebilir, ama tepelerde dolaşmak için sağlam, altı kabaralı postal gerekir. Avrupa'da sosyalizm, dar ve ulusal sınırlara takılı nispeten barışçıl bir aşamadan çıkmıştır.

1914-15 savaşının patlak vermesiyle devrimci eylem aşamasına girmiştir. Oportünizmden tamamen kopmanın, onu işçilerin partilerinden söküp atmanın zamanının geldiğinden en ufak bir kuşku duyulamaz.

Enternasyonal gelişmenin yeni aşamasının sosyalizme yüklediği görevlerin böyle belirlenmesi, tabii ki çeşitli ülkelerde işçilerin devrimci Sosyal-Demokrat partileriyle küçük-burjuva oportünist partilerin ayrışması sürecinin ne hızda ve hangi somut biçimler alarak yürüyeceğini doğrudan göstermez. Ama bu ayrışmanın kaçınılmaz olduğunu ve işçi partilerinin tüm siyasetinin bu bakış açısından yönlendirilmesi gerektiğini açıkça ortaya koyar. 1914-15 savaşı öyle büyük bir tarihsel dönemeçtir ki, oportünizme karşı tutum şimdiye dek olduğu gibi *kalamaz*. Olanlar silinip geçilemez. Oportünistlerin işçi partileri içinde kriz anında burjuvazinin saflarına geçen ögelerin çekirdeği oldukları gerçeğini işçilerin belleğinden, burjuvazinin deneyiminden, çağımızın genel siyasal derslerinden silip atmak olanaksızdır. Oportünizm -Avrupa düzeyinde konuşuyoruz - savaş öncesinde bir bakıma ergenlik çağındaydı. Savaşın patlak vermesiyle erkekliğe ulaştı. "Masumiyeti" ve gençliği bir daha geri getirilemez. Parlamenterler, gazeteciler, işçi bürokratları, ayrıcalıklı büro personeli ve proletaryanın belli katmanlarının oluşturduğu koca bir toplumsal katman türemiştir ve onu anlayıp "bağrına basabildiğini" kanıtlamış olan kendi ulusal burjuvazisinin *birleşik bir parçası* olmuştur. Tarihin akışı geri döndürülemez ve gemlenemez - hazırlık işlevi gören yasal işçi sınıfı örgütlerinden, ki bunlar oportünizmin kıskacındadır, kendini yasaların çizdiği sınırlara *hapsetmemeyi* bilen ve kendini legalizmle sınırlamayan, oportünist ihanetten korumaya yetenekli devrimci örgütlere, "iktidar kavgasına", burjuvaziyi devirme kavgasına atılan proletarya örgütlerine korkusuzca ilerlemeliyiz ve ilerleyebiliriz.

Bu bir taraftan da, İkinci Enternasyonal'in Guesde, Plehanof, Kautsky vb. gibi seçkin otoritelerine ne yapmak gerektiği konusunda hem kendi hem de işçilerin kafalarını bulandıranların görüşlerinin ne kadar yanlış olduğunu kanıtlar. Aslında böyle bir soru yanlıştır. Eğer bu kişiler yeni görevleri anlamaktan aciz kalırlarsa ya kenarda dikilip seyredecekler ya da şimdi olduğu gibi oportünistlerin esiri olarak kalacaklardır. Bu kişiler kendilerini "esaretten" kurtarırlarsa devrimcilerin safına dönmekte pek bir *siyasal* engelle karşılaşacak değildirler. Her durumda, bireylerin rolünü, akımlar arası savaş ve işçi sınıfı hareketinde yeni dönem sorunun yerine koymak saçmalıktır.

- VIII -

İşçi sınıfının yasal yığın örgütleri, İkinci Enternasyonal çağında sosyalist partilerin belki de en önemli yanıdır. Bunlar en fazla Alman Partisinde güçlüydüler ve 1914-15 savaşı da en şiddetli krizi orada doğurdu ve meseleyi orada en acil duruma getirdi. Devrimci eylemlerin başlatılması çok açıktır ki polisin bu yasal örgütleri dağıtmasına yolaçacaktı, ve Legien'den Kautsky'e kadar eski parti, mevcut yasal örgütleri sakınma uğruna proletaryanın devrimci amaçlarını kurban ettiler. Bu ne kadar inkar edilse de bir gerçektir. Proletaryanın devrim hakkı bir bulamaç çorbaya benzeyen - mevcut polis yasasının izin verdiği örgütler için - satıldı.

Alman Sosyal-Demokrat sendikaları lideri Karl Leigen'in *Sendika Yöneticileri Partinin İç Yaşantısında Neden Daha Aktif Rol Almalıdır* (Berlin, 1915) broşürünü alın. Bu, yazarın 27 Ocak 1915'de sendika yöneticilerinin bir toplantısına sunduğu bir yazıdır. Legien bu seminer sırasında başka türlü askersel sansürden geçemeyecek bir belgeyi okudu - ve sonra da broşüründe yayınladı. Bu belge -*Niederbarnim semti* (Berlin'in bir banliyösü) *konuşmacılarına notlar* diye bilinir - Alman Sol-kanat Sosyal-Demokratlarının görüşlerinin, Partiye getirdikleri protestoların bir dökümüdür. Devrimci Sosyal-Demokratlar şu ögeyi göremediler ve göremezlerdi, diyor belge.

"Alman Sosyal-Demokrat Partisi'nin ve sendikaların örgütlü güçlerinin tamamı savaş hükümetine arka çıkacağını ve bu gücün tamamı yığınların devrimci enerjisini bastırmak için kullanılacağını." (Legien'in broşürünün 34. sayfası)

Bu kesinkes doğrudur. Aynı belgede yeralan şu ifade de doğrudur:

"4 Ağustos'ta Reichstag'da Sosyal-Demokratların oyları, başka bir tutumun, yığınların içinde köklü olarak yer tutmuş bile olsa, sınanmış partinin önderliği altında bunu hakim kılamayacağını kanıtladı. Böyle bir tutum, ancak önde gelen parti yönetim katlarının iradesine karşı, ancak parti ve sendikaların direniş göstermesinin üzerinden atlayarak hakim olabilirdi." (agy).

Bu kesinkes doğrudur.

"Reichstag'daki Sosyal-Demokrat gurup 4 Ağustosta görevini yapmış olsaydı, örgütlenmenin dıştan görülen biçimi büyük olasılıkla yokedilecekti, ama ruhu, Anti-Sosyalist Yasa döneminde partiye can veren ve onun her türlü zorluğu aşmasına yardım eden ruhu yerinde kalacaktı." (agy)

Legien'in broşüründe, konuşmasını dinlemek üzere bir araya gelmiş olan ve kendilerine önde gelen sendika yöneticileri ünvanı veren "liderlerin" bunu duyduklarında *gülüştüklerine* dikkat çekiliyor. Kriz anında, (Anti-Sosyalist Yasa döneminde yapıldığı gibi) yasa-dışı devrimci örgütler örgütlemenin olanaklı ve gerekli olduğu fikri bunlara *gülünç gelmiş*. Legien, burjuvazinin bu pek sadık bekçi köpeği bağrını döverek şöyle haykırıyor:

"Bu, soruna yığınlar eliyle çözüm getirmek için örgüt yıkmayı hedefleyen apaçık anarşist bir fikirdir. Bunun anarşist bir fikir olduğundan kafamda en ufak bir kuşku yok!"

Kendilerine işçi sınıfının Sosyal-Demokrat örgütlerinin liderleri ünvanı veren bu burjuva uşaklarının "duyun, duyun!" diye bir ağızdan sesleri yükselmiş.(agy, s. 37)

Kafaları açacak bir tablo. Bu insanlar burjuva yasallığıyla öylesine alçalmışlar ve paçavraya dönmüşler ki devrimci savaşımı yönlendirmek için *başka türden örgütlere, yasa-dışı* örgütlere gereksinimi *hafsalaları almıyor* bile. Öylesine yerlere kadar düşmüşler ki polisin icazetiyle varolan yasal sendikaları Kaf dağının ardı sanıyorlar - sanki bu sendikaları kriz zamanında *başı çeken* odaklar olarak *tutmak* hiç akıl alır birşeymiş gibi! Burada oportünizmin canlı diyalektiğine şahit oluyorsunuz: Yasal sendikaların sırf büyümeleri ve şu aptal fakat işlerine sadakatla sarılan cahillerin sırf kendilerini muhasebeciliğe sınırlama huyları, kriz anında, işlerine sadakatla sarılan bu cahillerin yığınların devrimci enerjisini *söndüren* hainler ve düşmana satanlar olduklarını kanıtladıkladıkları bir ortam yaratmıştır. Bu bir raslantı sonucu değildir. Devrimci bir örgütün inşası başlatılmalıdır - yeni tarihsel durum, proleter devrimci eylem çağı bunu istiyor - ama bu ancak eski liderleri, devrimci enerjiyi gırtlaklayanları *silip atarak*, eski partiyi *silip atarak*, onun *yıkılmasıyla* başlatılabilir.

Tabii ki karşı-devrimci cahiller "anarşizm!" diye yaygarayı kopartacaklar, tıpkı oportünist Eduard David'in Karl Liebknecht'i lanetlerken "anarşizm" diye haykırdığı gibi. Almanya'da yalnızca oportünistlerin anarşist diye küfrettikleri liderler dürüst sosyalistler olarak kalmışa benzer...

Günümüzün ordusuna bakın. İyi bir örgüt örneğidir. Bu örgüt yalnızca *esnek* olduğu ve aynı zamanda milyonlarca insana *tek bir irade* verebildiği için iyidir. Bugün milyonlar ülkenin orasında burasında evlerinde oturuyordur, yarın seferberlik emredilir, görev başına gelirler. Bugün siperlerde yatıyorlardır ve bu aylarca sürebilir, yarın yeniden safa girip saldırıya kaldırılırlar. Bugün mermi ve şarapnellerden saklanarak mucizeler yaratıyorlardır, yarın göğüs göğüse çarpışarak mucizeler yaratırlar. Bugün ileri kolları mayın tarlaları döşüyordur, yarın üzerlerinde hava desteği eşliğinde kilometrelerce ilerlerler. Tek bir amaç peşinde koşarken ve tek bir irade ile ayağa kalktıklarında milyonlar iletişim ve davranış biçimlerini ayarlarlar, eylemlerinin yerini ve tarzını değiştirirler, araç ve silahlarını değişen koşullara ve savaşımın gereksinimlerine göre değiştirirler - bütün bunlar gerçekten örgüt demektir.

İşçi sınıfının burjuvaziye karşı savaşımında da aynısı geçerlidir. Bugün devrimci durum yoktur, yığınlarda huzursuzluk ya da eylemlerinde yükselişe neden olan koşullar ortada yoktur, elinize oy pusulası verilir - o oy pusulasını alın, düşmanlarınıza karşı silah olarak kullanmak üzere örgütlenmeyi öğrenin. Hapse girmek korkusuyla parlamentodaki koltuklarına sımsıkı yapışan adamlara yangelmeleri için yasama görevleri sağlama aracı olarak değil. Yarın oy pusulanız geri alınır ve elinize tüfek ya da harika ve son model otomatik silah verilir - bu ölüm ve yıkım silahını alın, savaştan korkan gözü yaşlı eli titreklere kulak asmayın. İşçi sınıfının kurtuluşu için dünyada ateş ve kılıçla *yıkılacak* daha çok şey vardır. Yığınlar arasında kızgınlık ve hiddet yükselirse, devrimci durum doğarsa yeni örgütler kurmaya hazırlanın ve bu kullanışlı ölüm ve yıkım silahlarını *kendi* hükümetinize ve *kendi* burjuvazinize *karşı* kullanın.

Bu kolay birşey değil şüphesiz. Çetin hazırlık çalışmaları ve yüklü özveri isteyecektir. Bu *öğrenme de gerektiren, yeni* bir örgütlenme ve savaşım biçimidir. Yanlış yapmadan ve darbe almadan bilgi kazanılamıyor. Sınıf savaşımının bu biçiminin seçimlere katılmayla ilişkisi, bir kaleye saldırmanın manevra, yürüyüşe geçme, sipere yatma ile ilişkisi neyse odur. Tarih savaşımın bu biçimini gündeme *o kadar sık* çıkartmaz, ama taşıdığı önem sonraki onyıllarda kendisini hissettirir. *Bu tür* yöntemlerin kullanılabileceği ve kullanılması gerektiği *günler* tarihin başka dönemlerinin *pekçok yirmi yılına* bedeldir.

K. Kautsky ile K. Legien'i kıyaslayın. Kautsky'nin yazdıkları şöyledir:

"Parti küçük olduğu sürece, savaşa karşı her protestonun cesaret gösterisi olarak propaganda değeri vardı... Rus ve Sırp yoldaşların yaptıklarını herkes takdirle karşıladı. Parti güçlendikçe, aldığı kararların amaçladıklarında pratik sonuçların hesaplanması ile yumaklaşmış olarak propaganda etmenleri çoğaldıkça, bu iki hareket noktasına da eşit önemi göstermek o denli zorlaşır, ve üstelik ikisi de ihmal edilmemelidir. Öyleyse, biz güçlendikçe her yeni ve karmaşık durumda aramızda görüş farkları daha kolayca çıkıyor." (*Enternasyonalizm ve Savaş*, s.30)

Kautsky'nin bu fikirlerinin Legien'inkinden tek farkı ikiyüzlüce ve korkakça olmasıdır. Kautsky Le-

gien'in devrimci çalışmaları nefret duyulan reddedişini doğru buluyor ve destekliyor, fakat bunu örtüleyerek, kendini bağlamadan yapıyor. İmalarla vaziyeti idare ediyor ve hem Legien'i hem de Rusların davranışını övmekle yetiniyor. Biz Ruslar devrimcilere bu yaklaşımı yalnızca liberallerde görmeğe alışkınız. Onlar devrimcilerin "cesaretini" takdir etmeye her zaman hazırdırlar ama kendi ultra-oportünist taktiklerinden hiçbir koşulda vazgeçmezler. Kendisine saygısı olan hiçbir devrimci, Kautsky'nin "takdir gösterilerini" kabul edemez ve sorunun böyle konulmasını şiddetle reddeder. Devrimci durum olmasaydı, devrimci eylemi yaymak boyun borcu olmasaydı Rusların ve Sırpların tutumu *hata* ve taktikleri yanlış olurdu. Şövalyeliğe yakışır Legien ve Kautsky hiç olmazsa inançlarının eri olma cesaretini göstersinler, dediklerini açıkça söylesinler bakalım.

Ama eğer Rus ve Sırp sosyalistlerinin taktikleri "takdiri" hakediyorsa, o zaman Alman, Fransız vb. gibi "güçlü" partilerin *bunların zıttı* taktiklerine doğrudur demek yanlıştır ve suçtur. Kasıtlı olarak belirsiz bırakılmış bir ifadeyle -"pratik sonuçlar" - Kautsky büyük ve güçlü partilerin hükümet tarafından örgütlerinin kapatılması, mali kaynaklarına elkonulması ve yöneticilerinin tutuklanması olasılığından *korktuklarını*, bu yalın gerçeği *gizlemiştir*. Bunun anlamı, Kautsky devrimci taktiklerle bağlı tatsız "pratik sonuçları" gerekçe olarak öne sürerek sosyalizme ihaneti aklıyor demektir. Bu Marksizmin peşkeş çekilmesi değil midir?

4 Ağustos'ta savaş borçlarına destekleyici oy kullanan Sosyal-Demokrat saylavlardan birinin Berlin'de bir işçi mitinginde, "tutuklanırdık" dediği söyleniyor. İşçiler yanıt olarak "Ee, bunun neresi kötü?" diye bağırmışlar.

Alman *ve de Fransız* emekçi yığınlarında devrimci duygular ve devrimci eyleme hazırlanmaları gerektiği düşüncesini yer ettirecek başka hiçbir *sinyal* bile olmasaydı, korkusuzca bir konuşma nedeniyle bir parlamento üyesinin tutuklanması çeşitli ülkelerden proletaryanın devrimci çalışmada *birliğine* bir çağrı olarak yararlı olurdu. Böyle bir birliği gerçekleştirmek *kolay değildir*. Bu nedenle, bulundukları yüksek makamın tüm siyasal sahneye yayılan çalışma kapsamını genişlettiği bu parlamento üyelerinin bir görev olarak *böyle bir girişimde bulunmaları* daha da önemliydi.

Yalnızca savaş zamanında değil bırakalım herhangi bir devrimci yığın eylemi dönemini, her keskin siyasal durumda, en *özgür* burjuva ülkelerinde bile hükümetler yasal örgütleri dağıtma, mali kaynaklarına el koyma, yöneticilerini tutuklama tehdidinde bulunacaklar ve daha bir sürü "pratik sonuçla" tehdit edeceklerdir. Ne yapalım o zaman yani? Kautsky'nin yaptığı gibi oportünistleri aklamamız mı gerek? Ama bu, Sosyal-Demokrat partilerin ulusal liberal-işçi partilere dönüşmesini takdis etmek olur.

Bir sosyalist ancak şu sonucu çıkartabilir. Saf yasallık, "Avrupa" partilerinin yasallık ve ille de yasallığı artık eskimiştir ve emperyalizm öncesi aşamada kapitalizmin gelişmesi sonucunda burjuva işçi siyasetinin temeli durumuna gelmiştir. Yasadışı bir zemin, yasadışı örgüt, yasadışı Sosyal-Demokrat çalışma oluşturarak, ama tek bir yasal konumdan geri adım atmadan ileri gidilmelidir. Deneyim bunun *nasıl* yapılacağını gösterecektir, yeter ki bu yola başvurma isteği olsun ve bunun gerekliliği anlaşılsın. 1912-14'de Rusya devrimci Sosyal-Demokratları bu sorunun çözülebileceğini kanıtladılar. Mahkemede diğerlerinden daha iyi tavır koyan ve Sibirya'ya sürülen, Duma'daki işçi saylavlarından Muranov açıkça göstermiştir ki - *hizmet peşindeki* parlamenterlikten farklı olarak (örnekleri Henderson, Sembat ve Vandervelde'den Südekum ve Scheidemann'a kadar görülüyor, ki bu son ikisi ön kapıdan ileriye bırakılmasalar da tamamen bakan konumundadırlar(!) - *yasadışı ve devrimci* parlamenterlik de yapılabilir. Kosovski ve Potresovlar "Avrupai" parlementoculuk uşaklığına hayranlık duyadursunlar ya da bunu kabul ededursunlar - biz Legien, Kautsky, Scheidemann marka *böyle* yasallığın, *böyle* Sosyal-Demokrasinin nefretten başka birşey haketmediğini işçilere anlatmaktan yılmayacağız.

- IX -

Özetleyelim.

İkinci Enternasyonal'in çöküşü, Avrupa'da resmi Sosyal-Demokrat partilerin çoğunluğunun, inançlarına ve saygı duyulacak Stutgart ve Basel kararlarına apaçık yüz kızartıcı ihanetlerinde çok çarpıcı bir biçimde kendini gösterdi. Ama, oportünizmin tamamen hakim oluşunu, Sosyal-Demokrat partilerin ulusal liberal-işçi partilere dönüşmesini anlatan bu çöküş, İkinci Enternasyonal'in tüm tarihsel döneminin - ondokuzuncu yüzyılın sonu ile yirminci yüzyılın başlarının - bir sonucundan başka birşey değildir. Bu çağın - Batı Avrupa burjuva ve ulusal devrimlerinin olgunluğa erişinden sosyalist devrimlerin başlamasına geçişi içeren geçici bir çağdır -nesnel koşulları oportünizm doğurdu ve besledi. Bu dönemde bazı Avrupa ülkelerinde işçi sınıfı sosyalist hareketinde asıl olarak oportünizmi çizgisinde bir çatlak olan bir bölünme görürüz. (İngiltere, İtalya, Hollanda, Bulgaristan ve Rusya) Diğer ülkelerde aynı doğrultuda uzun ve inatçı bir savaş görürüz. (Almanya, Fransa, Belçika, İsveç ve İsviçre) Büyük savaşın yarattığı kriz her türlü örtüyü yırtıp attı, gelenekleri sildi süpürdü, çoktan baş vermiş bir çıbanı patlattı ve gerçek rolüyle burjuvazinin bağlaşığı olan oportünizmi gözler önüne serdi. Bu ögenin işçi partilerinden örgütsel olarak tamamen kesip atılması acilleşmiştir. Emperyalizm çağı, devrimci proletaryanın öncü kesimi ile, "kendi" ulusunun "Büyük-Güç" konumunun ayrıcalıklarından kırıntılar alan işçi sınıfının yarı-küçük-burjuva aristokrasisinin aynı partide birarada durmasını kaldıramaz. Oportünizmi aynı parti içinde, hiçbir "aşırılık" istemeyen, "yeri ve söz hakkı olan bir görüş farkı" olarak gören eski anlayış, artık işçilerin akıl almazca aldatılması ve işçi sınıfı hareketinin önünde muazzam bir engel olma durumuna gelmiştir. Emekçi yığınları derhal tiksindiren çıplak oportünizm, oportünistleri aklamak için Marksist beylik sözler kullanan ve bir sürü safsatayla devrimci eylemin daha zamanının gelmediğini vb. ispatlamaya çalışan altın yöntem teorisi kadar korkutucu ve yaralayıcı değildir. O teorinin en önde duran sözcüsü ve aynı zamanda İkinci Enternasyonal'in en önde gelen otoritesi olan Kautsky, olgunlaşmış bir hipokrat ve Marksizmi fahişeliğe dökme sanatında yetkin bir usta olduğunu göstermiştir. Milyonluk üye gücü olan Alman partisinin tüm dürüst, sınıf bilinçli ve devrimci üyeleri, Südekum ve Scheidemann-ların bunca hararetle savundukları bu tip "otoriteye" tiksinti içinde sırt çevirdiler.

Eski liderlerinin onda dokuzu burjuvazinin yanına geçmiş olan proleter yığınlar bir şövenizm seli, sıkıyönetim basıncı ve savaş sansürü altında darmadağınık ve çaresiz kaldılar. Fakat savaşın yarattığı, genişleyen ve gelişen nesnel devrimci durum kaçınılmaz olarak devrimci duygular yayıyor. En seçme ve en sınıf bilinçli proleterleri çelikleştiriyor ve aydınlatıyor. Yığınların psikolojisinde ani bir değişme yalnızca olanaklı olmayıp giderek de olasılık haline geliyor. Rusya'da 1905 başlarında "Gaponlukla" (gizli polisin emrinde çalışan ve masum işçileri Sarayın önünde katliama götüren Gapon'un yarattığı durum - *İ.S.*)bağlı olarak yaşanan değişime benzer bir değişme. Birkaç ay ve bazan birkaç hafta içinde geri proleter yığınlardan, proletaryanın devrimci öncü kolunun ardına dizilen milyonluk ordu çıkmıştı. *Bu* savaşın hemen ardından, ya da bu savaş sırasında güçlü bir devrimci haraket doğup doğmayacağını vb. bilemeyiz. Ama ne olursa olsun, *yalnızca* bu doğrultuda bir çalışma sosyalist çalışma adına layıktır. Belgiler arasında iç savaş belgisi bu çalışmayı özetler ve yönlendirir ve proletaryanın kendi hükümeti ve kendi burjuvazisine karşı devrimci savaşımına katkıda bulunmak isteyenleri toparlayıp güçlendirmeye yarar.

Rusya'da devrimci Sosyal-Demokrat unsurların küçük-burjuva oportünist unsurlardan tamamen kopmasını işçi sınıfı hareketinin tüm tarihi hazırlamıştır. Bu tarihi bir kenara atarlar, hafız gibi habire "hizipçiliğe" karşı konuşarak kendilerini Rusya'da, oportünizmin türlü çeşidine karşı yıllarca savaşta gelişmiş olan proleter partinin oluşumunun gerçek sürecini anlamaktan aciz bırakanlar, o harekete en büyük kötülüğü yapıyorlar. Savaşa tutuşmuş olan tüm "Büyük" Güçler arasında yalnızca Rusya yakın geçmişte bir devrim deneyi geçirmiştir. Proletaryanın yine de sonuç belirleyici bir rol oynadığı bu devrimin burjuva içeriği, işçi sınıfı hareketinde burjuva ve proleter akım olarak bölünmeyi getirmekten başka birşey yapamazdı. Rusya'da Sosyal-Demokrasinin (1883-94 arasında olduğu gibi yalnızca bir ideolojik akım olarak değil) yığınsal işçi sınıfı hareketiyle bağlı bir örgüt olarak varolduğu aşağı yukarı yirmi yıllık dönemde (1894-1914) proleter-devrimci akımlarla küçük-burjuva, oportünist akımlar arasında savaşım yürüdü. 1894-1902 döneminin Ekonomizmi şüphesiz bu ikinci türden bir akımdı. Bunun bir sürü fikri ve ideolojik yönü (Marksizmin "Struvist" çarpıtması, oportünizme kılıf bulmak için "yığınları" ağzından düşürmeme ve ötekiler), Kautsky, Cunow, Plehanof vb.'nin kaba Marksizmiyle çarpıcı bir benzerlik taşıyor. Bugünkü Sosyal-Demokrat nesillere Kautsky'e paralelliği açısından eski *Rabochaya Mysl* ve *Rabocheye Dyelo*'yu (eski Ekonomist gazeteler -*İ.S.*) hatırlatmak çok değerli bir görev olur.

Bundan sonraki dönemde (1903-08) "Menşevizm", hem ideolojik hem de örgütsel olarak Ekonomizmin doğrudan halefiydi. Rus devrimi sırasında, nesnel olarak proletaryanın burjuvaziye bağımlılığı anlamına gelen taktikler izledi ve küçük-burjuva, oportünist akımları dile getirdi. Bunu izleyen dönemde (1908-1914) Menşevik akımın ana kolunun likidasyonculuğu türetmesiyle bu akımın sınıf anlamı o kadar açığa çıktı ki, Menşevizmin has temsilcileri habire *Naşa Zarya* gurubunun siyasetine karşı çıkıyorlardı. İşte bizzat bu gurup - yığınlar arasında son beş altı yıldır sistematik olarak işçi sınıfının devrimci Marksist partisine *karşı* çalışma yürüten tek gurup - 1914-15 savaşında *sosyal-şövenistlik* gösterdi. Üstelik mutlakiyetin hâlâ sürdüğü, burjuva devriminin noktalanmaktan uzak olduğu, nüfusun yüzde kırkçüğünün, Rus olmayan çoğunluğu ezdiği bir ülkede. Küçük burjuvazinin belli bir kesiminin, özellikle aydınlar ve işçi aristokrasisinin "kendi" ulusunun "Büyük-Güç" ayrıcalığına ortak olduğu "Avrupa" tipi gelişmenin Rusya'da da bir eşi olmazsa olur mu?

İşçi sınıfın ve işçilerin Rusya Sosyal-Demokrat Partisi'nin tüm tarihi onları "enternasyonalci" taktiklere, yani gerçekten devrimci ve tutarlı olarak devrimci taktiklere hazırladı.

Not: Basında Kautsky, Haase ve Bernstein'in birlikte çıkarttıkları bir "bildiri" yeraldığında bu yazının dizgisi yapılmış bulunuyordu. Bunlar yığınların sola kaydığını gördüklerinden şimdi Sol kanatla "barışa" hazırlar - tabii, Südekumlarla "barışı" koruma koşuluyla. Gerçekten *Maedchen für alle! (Orta malı-İ.S.)*

* Bağımsız İşçi Partisi, genellikle *tek başına* Britanya Sosyalist Partisi'yle karşılaştırılır. Bu yanlıştır. Örgüt biçimleri değil, özleri dikkate alınmalıdır. Örneğin günlük gazeteleri alalım. İki tane gazete vardır. Biri, *Daily Herald, Britanya Sosyalist Partisi'nin yayınıdır. Öteki Daily Citizen*, oportünist blokun yayınıdır. Günlük gazeteler gerçek propaganda, ajitasyon ve örgütlenme işini yapmaktadırlar.

** Tarihsel 4 Ağustos oylamasından (savaş kredileri için-*İ.S.*) önce neler olduğu çok tipiktir. Resmi parti bu olayın üstüne bürokratik ikiyüzlülük örtüsü örtüp, çoğunluk karar verdi ve herkes oybirliğiyle *lehte* oy kullandı demektir. Bu ikiyüzlülük *Die Internationale* dergisinde gerçeği yazan Ströbel tarafından açık edildi. Reichtag'ın Sosyal-Demokrat üyeleri *iki* guruba bölünmüş ve herbiri bir ultimatomla, bölünme anlamı taşıyan şerh düşmüş. Otuz civarında olan oportünistler *her koşulda lehte* oy kullanmayı kararlaştırmışlar. Onbeş civarındaki öteki ve Sol gurup -daha da az kararlılıkla - aleyhte oy kullanmaya karar vermişler. Kararlı bir tavır almayan "Orta" ya da "bataklık" oportünistlerle oy kullanınca Sol ezici bir yenilgiden çekinerek teslim olmuş. Alman Sosyal-Demokratlarının "birliğinden" söz etmek, Solun oportünistlerin ultimatomlarına teslim olmasını örten düpedüz bir ikiyüzlülüktür.

Kazlıçeşme'de tartışılan önemli bir istem:

36 SAATLİK İŞ HAFTASI

Önümüzdeki savaşım döneminde işçilerin ekonomik-demokratik mücadelesinin aynı zamanda kanlı-bıçaklı olacağı yönünde belirtiler var.

Rıza Canver

Mart, nisan, mayıs aylarında İstanbul'da işçi sınıfı mücadelesinde devrimci bir ivme bekliyoruz. Kazlıçeşme başta olmak üzere birçok işkolunda toplu sözleşme ve grev hazırlıkları başladı.

Sendika, Kazlıçeşme'de 75 işyeri için bakanlıktan yetki isteminde bulundu. 1987 greviyle Türkiye işçi sınıfı mücadelesine devrimci bir ivme kazandıran deri işçileri son iki yıldır kendilerine çektirilenlerin hesabını sormaya hazırlanıyorlar.

Ana sorun: işsizlik

Son iki yıldır 1000'e yakın deri işçisi işsizliğe ve açlığa terkedildi. İleri işçi kıyımı işverenler sendikası tarafından örgütlü sürdürüldü. Küçük işyerlerinin çokluğu, bu konuda yanlış anlayışların etkisi, aynı zamanda siyasal merkez boşluğu yüzünden işçiler sendikal anlamda gerilettildi.

"İşverenler Kazlı'da tekelci değil" diyenlere, en iyi tekelin Kazlı'da işveren sendikası olduğunu anlatmaya çalışıyoruz. Doğal olarak, Kazlı işveren sendikası işçi düşmanı, gerici ve tekelci bir zihniyete sahiptir. Önümüzdeki savaşım döneminde işçilerin ekonomik-demokratik mücadelesinin aynı zamanda kanlı-bıçaklı olacağı yönünde belirtiler var. Artık en sıradan işçi dahi "bunların birkaçını temizlemeden bu iş olmaz" diyor. İşçiler devrimci çıkışın zorunluluğunu kendi yaşamlarından öğreniyorlar.

Aslında Kazlı'yı incelediğimizde, Kazlıçeşme'nin İstanbul ve Türkiye bütününün özelliklerini çok iyi gösteren küçük bir laboratuar olduğunu görebiliyoruz. İşten atılmalar ve sendikasızlaştırma Kazlıçeşme'nin olduğu kadar petrol, tekstil, gıda, cam ve hizmet işçilerinin de, yani tüm Türkiye işçi sınıfının en önemli bir sorunudur.

35 saatlik iş haftası

1980 sonrası, Türkiye tekellerinin dışarıya açılma ve emperyalistleşme isteklerinin ayyuka çıktığı bir dönem oldu. Tekellerin uluslararası tekellerle girdiği yarış ve ilişkiler, pazarlamada çıkan sorunlar, ürünlerin kalitesi sorununu gündeme getirdi. Ülke içinde, yıllardır azgın sömürü ve talana maruz kalan dev bir işçi sınıfı ve onun şanlı mücadelesi vardı. Bu gibi nedenlerden, üretimde otomasyon gündeme geldi.

Kazlıçeşme'de bunu yaşadık. Özellikle grevden sonra otomatik makinalar furyası başladı. En basitinden bilgisayarla çalışan boya makinası, on işçinin eski usulle günlerce boyayabileceği binlerce deriyi şimdi birkaç saat içinde ve çok daha az sayıda işçiyle boyayabiliyor. Bununla sonucunda işten atılan ve işsiz kalan işçileri, işveren, çalıştırdığı işçiler üzerinde baskı unsuru olarak kullanıyor.

Bu durumun doğal sonucu olarak, bu toplu sözleşmede çalışma haftasının kısaltılması, yani açık deyimiyle 35 saatlik iş haftası istemi, parasal ve idari konulardan da başa alınmalıdır. Zaten Kazlıçeşme'de de 35 saatlik iş haftası istemi tartışılmaya başlanmıştır.

Alınan ücretler ve sosyal haklar enflasyon vb. etkenler karşısında eriyebiliyor, ama 35 saatlik iş haftası kalıcı ve sağlam bir kazanım olur. Bunun yanında işsizliği azaltıcı yönü vardır ve bu yönüyle deri işçileri için yaşamsal önem taşımaktadır. Sonra, deri işkolunda hâlâ çok ilkel makinaların ağırlıkta olduğunu biliyoruz. Önümüzdeki dönemde daha üst boyutta otomasyon kaçınılmazdır. Bu açıdan da 35 saatlik iş haftası istemi kaçınılmazdır.

"Vermezler, anarşistçedir" gerekçelerle kıvırmak, açık oportünizm ya da burjuva yaltakçılığından başka birşey değildir. Deri işçilerinin yaşamı bunu gerektiriyor. İşsiz deri işçileri bunu istiyor. Bu, yaşamın dayattığı ve devrimci bir istemdir. Bunu istemek düzgün sendikacılığın da devrimciliğin de ölçütüdür.

Öteki bazı sorunlar

Geçen dönemde yaşadığımız, işsizlik kadar berbat bir sorun da, alabildiğine parçalanmış, sosyal haklar konusunda sendikal kadroları ve işçileri yoran durumdu. Deri çeketten, sabun ve havluya kadar 20 kalemi aşkın sosyal haklar vardır. Geçen dönemde yaşadıklarımızdan sonra ben bunlara sosyal değil burjuvazinin eziyet çektiren hakları diyorum. Bunları bu kadar şudur da budur da diyip bilmek yerine toplu aylık ücret olarak istessek daha doğrudur. Öteki türlü, yok sabun verdi, yok çocuk parasını vermiyor deyip enerjimizi çok ufak işler için yorarız.

Bir diğer nokta da, sendikasızlaştırmaya önlem olarak şunu düşünüyoruz: Kazlı'da sendika üyesi işçi için bir asgari ücret belirlenmelidir. İşveren eski işçiyi çıkartıp yeni işçi aldığında, resmi asgari ücret sayesinde çok daha ucuza maledebiliyor. Ama biz deri üretimi için asgari ücret belirlersek bu kârlı konumu ortadan kaldırmış oluruz. Bu bir. İkincisi işçi arkadaş sendikaya üye olduğu zaman ücretinin otomatikman yükseldiğini görecek ve sendika üyesi olmayı daha çok isteyecek.

Kazlı özelinde en önemli bir kavga noktamız da işçi sağlığı ve iş güvenliği konusudur. Bu konuda uzmanlaşmış olan İşçi Sağlığı Derneği'nin görüşleri mutlaka alınmalı. Geçen iki yıl içinde dört işçi arkadaş öldü, kopan parmakların sayısını saptamak ise zor. İşçinin yaşamı bu

kadar ucuz olmamalı. Bu yüzden her işyerine bir işçi sağlığı komisyonu kurulmalı ve işyerlerini kapatmaya kadar varan cezalar olabilmelidir.

Fırtına

Kazlıçeşme'de önümüzdeki dönemde sert fırtınalar eseceğe benzer. Partimiz, siyasal merkezler, sendika harıl harıl hazırlanıyor. Toplu sözleşme taslağı oluşturma tartışmaları işçiler içinde "bu iş kansız olmaz"la bitiyor. Biz de parti olarak "devrim olmazsa bu sorunlar bitmez" diyoruz. Bu inançla, deri işçisi komünistler, bilinçleri volkan, öfkeleri kasırga gibi işçilerin içinde. Deri işçileri bitti diyenlere en iyi cevabı önümüzdeki dönemde vereceğiz. Burjuvaziye ve her türlü reformizme, oportünizme karşı haydi devrimle noktalanacak kanlı kavgaya!

Fakülte çevresinde pullama yaptık

Partili olarak ilk eylemimdi

Attığımız her adım, her çalışma, her eylem işçi sınıfının devrimci yoluna, onun öncüsü TKP'ye bağlılık ve inançla, bu düşünceyle yoğrulduğu zaman güç kazanır, başarıya ulaşır.

Merhaba yoldaşlar,

İşçi sınıfının gerçek öncüsü TKP'ye olan, partime olan inancım onu tanıma ve öğrenme sürecim boyunca gelişti, pekişti ve sağlamlaştı. Ve şu nesnel gerçeklik gün ışığı gibi ortada: İşçi sınıfımızın geleceğini, Türkiye'nin sosyalizme açılan yolunu, devrimi, TKP'nin dışında, ondan bağımsız, onun öncülüğü dışında düşünmek imkansız. Attığımız her adım, her çalışma, her eylem işçi sınıfının devrimci yoluna, onun öncüsü TKP'ye bağlılık ve inançla, bu düşünceyle yoğrulduğu zaman güç kazanır, başarıya ulaşır.

Aslında size yazma nedenim İstanbul'da bir fakülte çevresinde yaptığımız pullamaydı. Böyle birşey yapmamız bana iletildiğinde çok sevindim. Eylemi daha önceden planladığımız şekilde yaptık. Fakülte çevresine, bahçe içine ve değişik yerlere pullama yaptık. Bu, yazıları görenler üzerinde, bunlardan da özellikle bu tür eylemlere sempati ile bakanlar üzerinde çok iyi etki yaptı. Öğrenci gençliği militan mücadeleye hazırlamanın ne demek olduğu, bunu kimlerin başarabileceği bilinçlere çıktı. Kendileri bu tür çalışma ve eylem yapmak isteyip de yapamayan bazı anlayış ve çevreler ise biraz boynu bükük kaldılar.

Devrimci gençliğin, devrimci öğrenci gençliğin yolu işçi sınıfının devrimci yoludur. Bu da ancak öğrenci gençliği militan mücadeleye, militan eylemlere kazanmakla gerçekleşir.

Bu çalışma ya da eylem benim aynı zamanda TKP içinde partim TKP adına yaptığım ilk eylemdi. Bu tür şeylerin, yeri geldiğinde her zaman, her yerde yapılması gerekir. Oportünist, revizyonist anlayışları, devrime inanan, bu coşkuya sahip olan kişileri pasifize itmek isteyen yozlaşmış, uzlaşmacı kuru kafaları ancak böyle yok edebiliriz. Devrime hizmet eden komünist bir çalışmanın ne demek olduğunu çok küçük de olsa bu tür eylemler yığınlara gösterecektir.

Marksist-Leninist dünya görüşü bize şunu söylüyor: Devrimciler salt yorumlayan değil, dönüştüren, değiştiren anlayışın takipçileri ve uygulayıcısıdırlar. Bırakalım uzlaşmacı, oportünistçe yorumlamaları, likidatörler yapsınlar. Bizler yorumlarımızı bu düzensizlik düzenini değiştirme mücadelesi ile kaynaştıralım.

Gerçek kurtuluş devrimde. O zaman herşey devrim için.

Devrimci selamlarımla,

Murat Ateş, İstanbul

Türkiye yine devrimci duruma yaklaşıyor

Kaybedecek zamanımız yok

Önümüzdeki günler bizim için gerçekten önemli, biri bile kaybedilmeyecek günlerdir.

Faşist darbe Türkiye'nin 1980 öncesinde yaşadığı derin devrimci durumu bastırmış, yığınların başkaldırısını geçici olarak durdurmuştu. Ama şimdi Türkiye, devrimci duruma doğru adım atıyor.

Ekonomik durum gitgide kötüye gidiyor, enflasyon %25'lerden %100'lere vardı. Özal'ın son yıllarda uyguladığı ekonomik modele artık burjuvazi bile eleştirilerini yoğunlaştırdı. Burjuvazinin kendi içinde birçok değişik görüşün çıkması, hükümeti eleştirmesi, ayrıca Narinler gibi birçok büyük sanayici tüccarın bile batması gösteriyor ki, burjuvazi ileriki günlerde değişik modelleri zorlamaya çalışabilir. Örneğin sosyal demokratları kullanmak isteyebilir.

Deniz Baykal'ın TÜSİAD toplantılarında yaptığı seminer-konferans türünden açıklamaların olumlu karşılanması önümüzdeki günlerde belki bir sosyal demokrat bir iktidarı gündeme getirebilir.

Diğer yandan, işçi sınıfı küçük esnaf ve kırsal emekçiler yoksulluk içinde yaşıyorlar. Yapılan toplu sözleşmelerde alınan zam zaten az ama onu da enflasyon eritiyor. Bu gibi durumlar yığınların hoşnutsuzluğunu artırıyor. Dahası, İstanbul gibi bir şehrin gecekondu semtlerinde, ekonomik sıkıntıların yanısıra halkın, su, konut ve ulaşım gibi sorunlarının da had safhada olması, hoşnutsuzluğu katmerlendiriyor.

Evet bütün bu gelişmeler gösteriyor ki Türkiye yine devrimci duruma gebedir. Bu duruma kendimizi hazırlamalıyız. Yani öznel etmen gelişmelerin önünde yürümelidir. 1980 öncesindeki devrimci durumda öznel etmen geride kalmıştı. Çünkü o yıllarda TKP'de yönetimde menşevikler bulunuyordu. Bizim hareket devrimci durumun son yılında çıktı ve yeterince güçlenip yığınları kucaklayamadı.

Şimdi ise menşevizm sosyal demokratlaşıp parti dışına düştü, partimiz birçok yönden gelişti. İdeolojik, siyasal olarak güçlüyüz. Diğer yönlerimizi de güçlendirerek yığınları kucaklayıp, onlara öncülük edersek, gelişecek olan devrimci durumu devrime çevirebiliriz. Önümüzdeki günler bizim için gerçekten önemli, biri bile kaybedilmeyecek günlerdir. Ne yapabilirsek bu sıralarda yapabiliriz. Kaybedilecek zamanımız yoktur. Gelecek bizimledir!

Serdar Çelik

Bu ay *Milliyet* gazetesinde "Sosyalist sol konuşuyor" başlıklı bir yazı dizisi yayınlandı. Hem hazırlanmakta olan bir kitap, hem de bu dizi için, Yürükoğlu yoldaşımıza da sorular sorulmuştu. Yoldaşımız, aynen istendiği gibi, kitap için daha uzunca yanıtlar hazırladı, röportaj için de bunları özetledi. Ancak röportajda, tümü 2,5 daktilo sayfasından az olan bu özetin bile yarısından azı, üstelik bazı durumlarda gerçekdışı yorumlarla kullanılmış. Bu nedenle, aşağıda, sorulan 9 soruyu, kitap için verilen yanıtlarıyla birlikte aynen basıyoruz.

KOMÜNİSTLER KONUŞUYOR

Milliyet gazetesi muhabiri Rafet Ballı'nın sorularına Türkiye Komünist Partisi genel sekreteri R. Yürükoğlu'nun yanıtları (Kitap için istenen uzun metin):

Soru 1: Türkiye sosyalist solunun 1960'tan sonraki geçmişiyle ilgili bir muhasebe yapacak olsak, artı ve eksi hanelerine neleri yazarsınız? Deyim yerindeyse günah ve sevap hanelerinde neler olur?

R. Yürükoğlu: "Türkiye sosyalist solu" derken hangi kesimleri kastettiğinizi pek anlayamadım ama ben, işçi sınıfı ya da küçük burjuva kökenli olup, düzen değişikliği isteyen hareketler olarak ele alacağım.

Bunlar için çok artı sayabiliriz. Gözü karalık, özveri, dayanıklılık... Öte yandan ana eksik, teoriye yaklaşımda ciddiyetsizlik olmuştur. Bu yüzden çok zarara uğranmıştır.

1960'lardan sonra yükselen savaşım sürecinde, somut olay olarak da çok eksi ve artı vardır. Eksilerin birçoğu, acemiliğin doğal sonucu sayılabilir. Bir bölümü ise, partimizde 1977 sonrasında iyice güçlenen oportünizmin sonucudur. O günkü TKP yönetimi devrimci rotadan çıkıp, burjuva kuyrukçuluğuna saplanınca, dağınıklık artmış, enerji içe dönmüş ve sonunda 12 Eylül faşist darbesi gelmiştir. Böylece, somut olarak en büyük eksi, 1980'de devrimin yenilgiye uğraması olmuştur.

Bundan çıkacak ders, bu kez doğru bir temelde devrimci savaşım gereğidir. Oysa ders çıkarmak adına, kimileri 1980 öncesinin tüm devrimci kavgasını eksi olarak gösteriyor ve o zamanlar devrimci oldukları için özür diliyorlar. Bunlar artık sosyalist solda sayılmıyorlar.

Soru 2: Solda bugün bile 20'e yakın gurup ve parti adı saymak mümkün? Bu kadar bölünme kaçınılmaz mıydı?

R. Yürükoğlu: Sol hareketteki bölünme, sınıf savaşının belirlediği görevlerin hakkıyla yerine getirilmediği, bunun boşluk doğurduğu durumlarda artar. 1980 öncesinde hiçbir örgüt, yaşanan devrimci durumun dayattığı görevleri yerine getiremedi. Bu yüzden de aşırı bölük pörçük bir durum çıktı ortaya. Eğer TKP doğru devrimci öncülük edebilseydi, bu kadar çok bölünme kaçınılmaz olmazdı.

Bugün ise partimiz doğru devrimci bir çizgidedir ama bir yandan geçmişteki faşizmin baskıları, bir yandan parti içi kavganın epey enerji almış olması nedeniyle partimizin örgütlülüğü, sınıf savaşının belirlediği gereksinimden geridedir. Bugün de bu boşluk yaratıyor ve bölünmüşlüğün azalmasını önlüyor.

Soru 3: Birçok gurubun içinde "sosyalistler nasıl birlik olmalı" tartışması yapılıyor. Birlik deyince, siz, somut olarak kimlerin biraraya gelmesini anlıyorsunuz? İsim isim sayarak, "bugün şu şu guruplar biraraya gelebilir" diyebilir misiniz? Hiç biraraya gelmesi mümkün olmayan guruplar var mı?

R. Yürükoğlu: Birçok gurubun içinde, "sosyalistler nasıl birlik olmalı"nın değil de, "devrim nasıl başarıya ulaşır" konusunun tartışması yapılsaydı, birlik dahil her açıdan çok daha yararlı olurdu. Ama bu tartışmayı yürütenlerin çoğu zaten devrimi amaçlamayan legalistlerdir. Bizim açımızdan sorun, kendine sosyalist diyenlerin birlik tartışmaları yürütmeleri ya da birleşip birleşmemeleri değil, güçlü bir komünist partisi olmasıdır. Komünist birlik ise, şu şu hareketlerin biraraya gelip pazarlık etmesiyle değil, doğru ideoloji ve siyasetin güçlenmesiyle sağlanır.

Birliğin yolunun pazarlıktan geçtiğini düşünen çok gurup var. Ad vermek istemiyorum ama, görüşlerine bakılırsa biraraya gelebilecek çok gurup var. Biraraya hiç gelmeyecek guruplar da var. Birleşmeyecek ama belirli amaçlara yönelik olarak omuz omuza dövüşecek hareketler de var.

Soru 4: Sosyalistlerin birliği için bir model öneriniz var mı? TBKP ve SP girişimlerini, kendi birlik modeliniz açısından nasıl görüyorsunuz?

R. Yürükoğlu: Türkiye legal solunda tartışılmakta olan "sosyalistlerin birliği", devrimci bir birlik değildir. Legal solun tartıştığı, sınıf uzlaşmacı, reformist, legalist küçük burjuva ve burjuva sol akımların biraraya gelmesidir. Bunun, doğru deyimiyle, komünistlerin birliği ile de, devrimci birlik ile de ilgisi yoktur.

Reformistlerin birliği anlamına gelen "sosyalistlerin birliği" tartışması bizim ilgi alanımız dışındadır.

Elmalarla armutların ya da aynı cins bile olsalar sağlamlarla çürük meyvaların aynı sepete doldurulmasının, ortalığı biraz temizlemek dışında işçi sınıfına getireceği gerçek bir yarar yoktur.

Günümüzde türlü çeşitli sosyalist var. Bunların hepsinin aynı örgütte birleşmesi söz konusu değildir. Devrimci hareketler arasında sınırlı amaçlı eylem birlikleri olabilir.

Komünistlerin birliği için "model" önerisi konusunda, bugün de tamamen geçerli olan "eski" doğruları canla başla savunmaktan başka birşey gerekmiyor. Geçerli ve kendini kanıtlamış modeller dışında yeni modeller aramak aslında başka amaçları gizlemek içindir.

Komünist partisi, Marksist-Leninist, proleter enternasyonalist, proletarya diktatörlüğünü ve komünizmi amaçlayan demokratik merkeziyetçi, monolitik bir partidir. Komünistlerin birliği, bu temelde örgütlenmiş komünist partisi içinde ve çevresinde gerçekleşecektir.

TBKP ve SP gibi girişimlerin komünistlerin birliği ile bir ilgisi yoktur. Her ikisi de reformistlerin, yeni sosyal demokratların işçi sınıfını yolundan döndürebilmek için birliğidir.

Soru 5: Birçok sosyalist, guruplar içinde birlik eğiliminin güçlendiğini ileri sürmekle birlikte, bunun gerçekleşmesi konusunda fazla ümitli değiller. Siz ne dereceye kadar umutlusunuz?

R. Yürükoğlu: Legal solun birleşip birleşmemesinin işçi sınıfının ve komünistlerin sorunu olmadığına değinmiştik. Devrim ve komünizm uğrunda savaşan işçi kesimlerin komünist partisi içinde ve çerçevesinde birliğinin gerçekleşeceğinden ise eminiz. Bugün bu kesimlerin Türkiye Komünist Partisi'nde birliğinin gerçekleşmemiş olması güç sorunuyla bağlıdır. TKP, savunduğu doğruları yeterli bir maddi güçle ortaya koyduğu zaman birlik sorunu kolaylıkla çözülecektir.

SOSYALİST DEMOKRASİ

Soru 6: Sosyalist ülkelerdeki demokrasi, parti içi demokrasi ve Stalin meseleri konularında yaygın bir tartışma yapıldığı izleniyor. Siz sosyalist demokrasi deyince ne anlıyorsunuz?

R. Yürükoğlu: Demokrasi, sosyalist ülkelerde üretici güçlerin bugün ulaşmış olduğu düzeyde artık dayanılmaz boyutlara ulaşmış nesnel bir gerekliliktir. Komünizme ilerlemenin, hatta likidasyon tehlikesinin önünü alabilmenin önkoşuludur. Sosyalist ülkelerde giderek artan silkinme çabalarının altında bu gereksinim yatıyor.

Sosyalist demokrasi aktif yığın demokrasisidir. İşçi sınıfının, en küçük işyerinden devletin en tepe noktalarına dek tam karar sahibi olması, en başta seçim ilkesini uygulayarak kendi devletini onun adına yöneten bürokrasinin elinden alması, bürokrasiyi gerçekten "egemen sınıfın sadık hizmetçisi" yapmasıdır. Kısaca, proletarya diktatörlüğünün kurumlaşmasıdır.

Demokrasi çoğunluğun azınlığı yönetmesidir. Sosyalizmdeki farklı sınıfların görüş ve yaklaşımlarının, hatta aynı sınıf içindeki görüş farklılıklarının yansıyacağı siyasal platform olarak çok partili düzen ve özgür ve demokratik seçimler, aktif yığın demokrasisinin öğeleridir. Buradan şu çıkar ki, sosyalizmin demokratik düzenine karşı çıkmadığı sürece KP dışında partiler kurulabilmeli ve iktidar kavgasına girebilmelidirler.

Parti içi demokrasi ile sosyalist toplumun demokrasisi farklı sorunlardır. Aynı ilkeler ikisi için de aynı ölçülerde geçerli değildir. Toplumda farklı sınıflar, farklı çıkarlar vardır. Demokrasi bunlara yer açan bir esneklikte olmalıdır. KP ise bir sınıfın partisidir, gönüllü birliğidir. Toplumun üyesi olmak bir seçim işi değildir ama KP üyesi olmak gönüllü bir seçimdir. KP, kararlarda tartışma-eylemde birlik diyen, partinin düşüncesi belirdikten sonra kliklere, hiziplere yer tanımayan, demokratik merkeziyetçilik temelinde örgütlenen monolitik bir partidir.

ULUSLARARASI SOSYALİST HAREKET

Soru 7: Geçmişte uluslararası sosyalist harekette ortaya çıkan bölünme ve kutuplaşma için bugün geriye dönüp "haklı-haksız", "doğru-yanlış" ayrımını yapmak mümkün mü?

R. Yürükoğlu: Şimdi bakınca daha iyi görülüyor ki, o bölünmede her iki tarafın da haklı-haksız yanları varmış.

Soru 8: Sovyetler'de Gorbaçov, Çin'de Deng Şiao Ping reformlarını başarı şansı nedir?

R. Yürükoğlu: Sovyetler'de, Çin'de ya da öteki sosyalist ülkelerdeki tıkanıklığın temel nedeni *siyasaldır.* Bürokratik deformasyon, demokrasinin yokluğu vb. Bu ülkelerdeki reformların komünist açıdan başarısının ölçütü de, işçi sınıfına açtığı yer, bürokrasiye/teknokrasiye yönelttiği saldırı ve aktif yığın demokrasisine doğru attığı adımlar olacaktır.

Gorbaçof reformlarının böyle bir ufku yoktur. Gorbaçof yönetiminin perestroykası, proletaryayı daha verimli, daha iyi çalıştırıp yönetmeyi, bürokrasinin daha modern kesiminin , teknokrasinin siyasal etkinliğini artırmayı hedefliyor. Dahası, tarımda ve endüstride özel mülkiyeti, özel dış ticareti öngören yasalar, işçi sınıfının siyasal ağırlığını ve etkinliğini daha da azaltan anayasa değişiklikleri getiriyor. Kapitalizme geri dönüşün yolunu döşüyor, likidasyon tehlikesini iyice azdırıyor. Bu açıdan, Gorbaçof'un reformları, başarılı olacaksa ancak dünya burjuvazisi için başarı olabilir. Komünist açıdan başarı, Gorbaçof'un devrilmesiyle başlar.

Daha geri bir ülke olan Çin, çeşitli tarihsel nedenlerle bürokratik deformasyondan daha az etkilenmişti. Ama orada da şimdiki parti yönetimi, üretim araçları üzerinde özel mülkiyeti ve kapitalist işletmeleri, anayasayla güvence altına aldı. ÇKP yönetimi, daha da ileri gidip, Gorbaçof'la aynı telden çalıp, Marksizmin eskidiğini söylüyor. Gorbaçof'un çizgisi, yerel farklılıklarla Çin'de izleniyor.

Ancak, Çin'de ya da Sovyetler'de işçi sınıfına demokrasi gereksinimi her geçen gün daha da yakıcılaşıyor. Bu, işçi sınıfı içinde gerçek komünist almaşığı mutlaka doğuracak ve bu gelişme, dünya burjuvazisinin çıkarlarından yana reformlar yerine komünizme ilerlemenin önünü açan reformları getirecektir.

YENİ DÖNEM

Soru 9: Türkiye yeni bir krize mi gidiyor, krizden mi çıkışı yaşıyor? Yeni bir darbe ihtimalini ciddi görüyor musunuz?

R. Yürükoğlu: Bugün Türkiye yeni bir krize, eskisinden çok daha derin bir krize gidiyor. Artan sömürüye, ezgiye karşı işçi sınıfı savaşımı yükseltiyor, halk yığınlarındaki tepki büyüyor. Grevler, 1980 öncesinin çok ötesine gitti.

Üniformalı finans-kapital, 1980 öncesindeki bunalımı, faşist darbeyle geçici olarak bastırmış, bunalımsız bir yapıya ulaşmaya çalışmıştı. Ama olmadı. Üstelik o dönemden, uyguladıkları baskı sonucu halkın yönetime öfkesi daha da artarak çıkıldı.

Ekonomik olarak sorunlar çözülmüş değil, artmış durumdadır. Dışa açılma, emperyalistleşme gereksinimi şiddetlenmektedir. Ancak ne sermaye birikimi, teknolojinin ve endüstrinin boyutları, ne de uluslararası koşullar bunun gerçekleşmesine elverişli değildir. Türkiye'de bunalım kalıcıdır. Bu nedenle de orta yollar geçicidir. Ya faşizm ya devrim ikilemi yine gündeme geliyor.

Ordu çoktan kendini eskitti. Bu durum, faşizmin yine ordu eliyle gerçekleşmesinin artık zorluklar taşıdığını, sivil bir hareket tarafından denenme şansının bu kez daha yüksek olduğunu düşündürtüyor. Bu göreve en yakın aday bugün dincilerdir, Türk-İslam sentezcileridir. Ancak bu kez halkımız bu karanlık düşünceye fırsat tanımayacak, işçi sınıfımız ülkeyi bunalımdan devrimci, demokratik, ileriye dönük adımlarla çıkaracaktır.

Nabi Yağcı'nın gerçeği yansıtan ve bu yüzden işlerine gelmeyen adını düzeltip Kutlu diyorlarken, bizim güzel adımızı

Çarpıtmak için uğraşıyorlar

Dizi, resmen TBKP'li likidatörlerin tarafını tutuyor ve onları TKP olarak gösterme sahtekârlığına yalancı şahitlik etmeye çalışıyor.

Cemile Çakmak

1989'un "kriz yılı" olduğuna ilişkin demeç vermeyen burjuva neredeyse kalmadı. Bu kadar telaşlanmakta, doğrusu haksız da değiller. Ekonomik, toplumsal ve siyasal çok gösterge, şiddetli bir krizin, derin bir devrimci durumun yaklaştığını haber vermenin de ötesinde göze batıyor.

Bu ortamda burjuvazinin almaya çalıştığı önlemler arasında TBKP'yi iyice piyasaya sürmek, baş sıralarda yer alıyor. Çeşitli açılardan bunun hazırlıkları yapılıyor. SHP'nin sağa kayıp TBKP'ye siyasal yelpazede yer açmasından, yasal bazı değişiklikler, Yağcı ve Sargın'ı legal basında fiilen hepten legalize etmeye kadar...

Burada bir parantez açıp, şu konuda merak içinde olduğumuzu yine belirtelim: TBKP iyice legal olunca Yağcı'nın legal adını bırakıp adama hâlâ illegal parti adıyla mı hitap edecekler ve böyle yapacaklarsa bunu nasıl izah edecekler?

Son *Milliyet* röportajı da, TBKP'yi öne sürme planının, (Yağcı'ya ille de Kutlu diyen türünden) bir örneğiydi. Ancak dizi, yalnızca TBKP'yi alıp da konuştursaydı,\ planın gerçek amacı açığa çıkardı. Ayrıca, TBKP'ye destek olarak estirilmek istenen "birlik" rüzgarı da estirilemezdi. Bu gibi nedenlerle, dizi, bizi ve başka bazı devrimci hareketleri de kapsıyordu.

Dizide öteki devrimci hareketlerin dedikleri de çarpıtılmış mı, çarpıtılmışsa nasıl çarpıtılmış bunu çok iyi bilemiyoruz. Ama çok iyi bildiğimiz birşey var ki, dizi, TKP'yi birçok yönüyle ve fena halde çarpıtmıştır.

Dizinin ilk başında, kendisini Marksist ya da sosyalist sayan herkesle konuşulduğu belirtiliyor. Bu ne demek? Gerçekten Marksist olmasa da kendisini Marksist sayıyorsa, bu dizi de o hareketi Marksist ya da sosyalist saymış. Aynen bu mantıkla, herkes kendine ne ad koymuşsa o adın kullanılması gerekmez mi? Tutarlı olunacaksa gerekir, ama bu yapılmamıştır.

Dizinin ilk başında yeralan soyağacı, TKP'nin soyunu TBKP'yle noktalamakta, bizi diri diri mezara sokmaya çalışmaktadır. Sanki 1979'da *İşçinin Sesi* diye bir gurup TKP'den ayrıldı ve kuyruklu yıldız gibi kaydı, yokoldu! Ya da sanki bu "gurup" hâlâ yalnızca bir gazete olarak varlığını sürdürüyor!

Bizim kim olduğumuz konusu, TKP olduğumuzun nasıl örtbas edileceği *Milliyet* için o denli sıkıntı oluşturmuş ki, başta yalnızca *İşçinin Sesi* olarak soyağacında yeralırken, dizide Yürükoğlu yoldaşımıza sıra geldiğinde, hem kanat, hem gurup olmuşuz: "TKP'nin İngiltere kanadı İşçinin Sesi gurubu." Dizinin bir köşeciğinde, iki virgül arasında da, "gerçek TKP'nin kendisi olduğunu söyleyen" diye bir ibare geçmiş.

Eğer *Milliyet* gerçekten herkesin kendini ne saydığına göre davranıyorsa, bırakalım doğruluğunu yanlışlığını bir yana, biz kendimizi, kanat gurup falan değil TKP'nin ta kendisi sayıyoruz, neden bize TKP olarak davranmıyor? Çünkü bu konuda resmen TBKP'li likidatörlerin tarafını tutuyor ve onları TKP olarak gösterme sahtekârlığına yalancı şahitlik etmeye çalışıyor.

Nitekim *Milliyet*, tarihi de bu yönde çarpıtmış. Dizide, 1979'da TKP'den "ayrıldığımız" söyleniyor. Bizim TKP'den ayrıldığımızı allahın tek bir kulu bile kanıtlayamaz. Bu düpedüz bir yalancı şahitliktir. Yine dizide, bizim değişmeyen özelliklerimizden birinin "TKP merkezine yönelik sert eleştiriler"imizin olduğu söyleniyor. Bu ise yalancı şahitliğin de ötesinde ahmaklıktır. "TKP merkezi"ne sert eleştiri yapmamız demek sürekli, sert özeleştiri yapıyor olmamız demektir.

Dizide buna benzer başka öneriler de vardır. Çok partili sosyalizm konusunda biz, reformist dediğimiz TBKP ve SP ile birleşiyormuşuz. Bir konuyu yüzeysel değerlendirmenin bu kadar çarpıcı örneğine az rastlanır. Biz devrimden sonra kurulacak sosyalizmden söz ediyoruz, onlar ise devrimi kaldırmışlar, seçilerek başa geleceklerini, seçilerek de gideceklerini sölüyorlar, buna çok partili sosyalizm(!) diyorlar. Yani, biz TBKP'yle, SP'yle birlikte sosyalizme bile ulaşamıyoruz ki çok partili olacağında anlaşalım!

Sonra, bizim değişmeyen bir özelliğimiz de kriz tahliliymiş! Bu öyle bir söyleniyor ki, sanki Türkiye değişti, krizlerden kurtuldu ama biz hâlâ ille de kriz gelecek diyoruz. Sanki biz dogmalar, kalıplar savunuyoruz. Ne güzel belli oluyor, doğruları, gerçekleri "dogma", "kalıp" diye karalamaya çalıştıkları.

Milliyet'in böyle yapması çok doğaldır. Telaş içinde TBKP'yi öne sürüyorlar. Elbet böyle çarpıtmalar yapacaklar. Bugünkü koşullarda onlardan başkasını beklemek onlara iltifat etmek olurdu...

Milliyet'teki dizi adeta TBKP'ye destek için hazırlanmış

H vesleri yansıy r

Yaklaşan devrimci dalga karşısında burjuvazi, yeni sosyal demokrat sahte sola sarılarak postu kurtarmaya çalışıyor.

Milliyet gazetesinin, "Sosyalist sol konuşuyor" başlıklı yazı dizisi, burjuvazinin sol harekete ilişkin bazı özlem ve çabalarını oldukça iyi sergiliyordu.

Dizi, adeta TBKP'yi ve şürekasını her konuda ve doğrudan dolaylı desteklemek üzere hazırlanmış. Bu destek kimi zaman doğrudan övgü ve savunma niteliğini alıyor.

Örneğin, Yağcı ve Sargın'ın yumuşadıklarını devletin anlamadığı, yumuşayarak tehlikeli olmaktan çıkmış olsalar tutuklu olmayacakları söyleniyor. Onların tutuklu olmaları, tam da bu görüşün savunulabilmesi içindir. Belli ki dizi işbölümünde bu görevi yerine getiriyor.

"Marks ve Lenin önderimiz değil" diyen Veysi Sarısözen de epey övgü görüyor. Çok hızlı düşünüp, hem de hızlı konuşması, 70 sayfalık konuşmada kendisiyle çelişen tek söz etmemiş olması ve yeri gelince amansız eleştiriler de yöneltebilmesi... Yöneltti söylenen amansız eleştiri de amansız olsa bari!

TBKP'nin kapısından içeri girmek üzere olan Ahmet Kaçmaz'a ise iltifatların bini bir para. Çocuksu ama 50 yasında, coşkulu ve güleç, kibar ve içten, Dev Gençli sakınmasızlığı taşıyor. Devrimcilikle, bıyıklarından başka bir ortak noktası kalmamış birisine, Dev Gençli benzetmesini kullanmak, doğrusu oldukça önemli bir iltifattır.

Destek böyle doğrudan övgü biçimini almadığı durumlarda, dolaylı yollardan sürüyor. Bir kez dizinin bütünü TBKP'nin sol harekete yaymaya çalıştığı etkiyi güçlendirmeye çabalıyor. Öteki hareketlerin dediklerinde, bu yönde kullanılabilecek fikirler öne çıkarılmış. Bu yönde kullanılabilecek fikir hiç yoksa da, Yürükoğlu yoldaşımızın yanıtlarına yapıldığı gibi, çarpık yorumlar sokuşturulmuş.

TBKP'den yayılan ve dizinin güçlendirmeye çalıştığı etkiye iki örnek olarak, birlik şarlatanlığını ve "özeleştiri" adı altında devrimciliğin inkarını sayabiliriz.

Dizinin birlik şarlatanlığını körükleme amacı, ilk gün kullandığı "solda birlik rüzgarı" başlığından da önce, daha sorularından bellidir. Yoldaşımızın verdiği yanıtlarla birlikte bastığımız sorulara bakılırsa görülecektir ki, 9 sorudan 5'i birlik konusundadır.

Birinci soru, birlik olamadık da yanlış ettik dedirtmek için sorulmuş. İkincisi bölünmeyi kurcalıyor. Üçüncüsü, dördüncüsü ve beşincisi ise doğrudan konuya girmiş. Ancak dördüncü ve beşinci soru artık adamı sıkboğaz ediyor. İlle de birlik modelimiz olacak ya da, ille de belli bir umut bağladığımız, birlik diye bir sorunumuz olacak.

Bu zorlamanın amacı, devrimcilerle yeni sosyal demokratları birleştirmeye, böylece devrimci cepheyi sulandırmaya çalışmaktır. Yararlı sonuçlara hizmet eden doğru bir birlik güzel birşeydir. Ama bu istenen birlik, liberal burjuvazinin, devrimciler üzerinde hegemonya kurarak onları iktidarsız bırakma hevesini dile getirmektedir.

Neyse ki, gerçekten devrimci akımların böyle bir tuzağa düşmedikleri, dizide söylediklerinden de çok iyi anlaşılıyor. Örneğin, Dev Sol'dan Dursun Karataş, devrime niyetli ve burjuvaziyle uzlaşmayan güçlerin birliğinden yanayız diyor ve komünist adını taşıyan bir legal partinin komünist değil, düzen yamayıcısı olacağını söylüyor.

Dizinin "özeleştiri" adı altında inkarcılık yaptırma çabasına gelince. 9 gün süren dizinin beşinde "özeleştiri" başlığa çekilmiştir. Bunların çoğu, inkarcı bir içerik taşımaktadır. Yani devrimcilik yaptıkları için özeleştiri yapmaktadır. İnkarcı içerik taşımayanlar da öyle bir havaya büründürülerek verilmektedir.

Bu konuda kantarın topuzu o kadar kaçırılmış ki, Mao'yu andığımız için, sosyalist soldaki genel esneme ve yumuşamadan bizim de payımızı aldığımız söyleniyor. Sözü edilen esneme ve yumuşama, solda yayılmak istenen uzlaşmacılık, belkemiksiz liberallik, uygar tartışma adı altında uygarlık düşmanlarını aklamak, vb.dir. Biz böyle bir hastalıktan pay falan almadık. Mao'yu anmak, bir yanlışı doğruya doğru, devrimci gerçeğe doğru düzeltmektir. Bununla o hastalığın hiçbir ilgisi yoktur.

Bunu *Milliyet* de çok iyi bilir. Ama baştan beri dediğimiz gibi, dizinin amacı TBKP'ye destek vermek, onun inkarcılığı temelinde genişçe bir birlik sağlanmasına yardım etmektir. Bunda şaşılacak bir yan yok. Hatta bugün için *Milliyet*'ten başka türlüsü beklenemezdi. Yaklaşan devrimci dalga karşısında burjuvazi, yeni sosyal demokrat sahte sola sarılarak postu kurtarmaya çalışıyor.

YÜCE LENİN'İ ANIYORUZ

Ölümünün 65. yıldönümünde, dünya işçilerine, ölümsüz bir armağan bırakan yüce Lenin'i sevgi ve saygıyla anıyoruz.

Son yıllarda burjuvalar Sovyetler Birliği'ni sosyalist ülkeleri ve dünya "komünist" hareketini göstererek Marksizm-Leninizmin krizde olduğunu ileri sürüyorlar. Bu yalandır. Onlar da biliyorlar ki krizde olan Marksizm Leninizm değil, olgunlaşmakta, Marksizm'den iyice ayrışmakta olan revizyonizmdir. Bu son derece iyi birşey, sağlıklı bir süreçtir.

Marksizm-Leninizmi kılıf olarak kullanan oportünizm, bu yeni sosyal demokratlara göre çok daha tehlikeliydi. Belki o dönem komünist hareket açısından gerçekten kriz dönemiydi.

Ama şimdi Marksizm-Leninizmi açıktan, utanmadan, sıkılmadan reddediyorlar. Oportünizm olgunlaştı, sosyal demokratlaştı, Marksizm-Leninizmden ayrıştı. Yani Marksizm Leninizm için olsa olsa krizden çıkıldı. Önümüzdeki yıllarda bunu hep birlikte göreceğiz. Ekim Devrimi de böyle büyük bir ayrışma ardından gelmişti. Unutmasınlar!

15'leri anıyoruz

Mustafa Suphi ve 14 yoldaş, 28-29 Ocak 1921 yılında burjuva Kemal tarafından Karadeniz'de barbarca katledildi.

Burjuvazi onları katlederek savaşımı dindireceğini, rahat edeceğini sandı. Ama onların ölümüyle tutuşturdukları kızıl meşale dalga dalga tüm Anadolu'yu sarıyor.

Onların yasını tutmuyoruz. Ağlayıp, sızlamıyoruz. Onları devrim savaşımımızda yaşatıyoruz.

Nazım Hikmet 87 yaşında komünist saflarda

Nazım Hikmet komünistlerin, devrimcilerin halkın onuru olduğu kadar burjuvazinin de korkusudur. Onun 87. doğum yıldönümünü saygıyla ve coşkuyla kutluyoruz.

TBKP başta olmak üzere, sözde solcu çeşitli küçük burjuva hareketler, Özal hükümetinin Nazım'a vatandaşlık vermesi için son yıllarda yalvarma yarışına girdiler. Dilekçeler yazıyor, imzalar topluyor, mahkemelerde dava açtırıyorlar. Burjuvazinin sivri uçlarıyla (Sabancı, Çağlayangil, Demirel, İnönü, vs.) röportajlar yapıyorlar. Bu röportajlarda Nazım'ın komünistliği eleştiri yağmuru altında tutulurken, şair yanı övülüyor.

Nazım herşeyden önce komünistti. Yaşadığı sürece bu onuru yüksekte tuttu. Burjuvaziye yalvaranlar Nazım'ı küçük düşüremezler, kendi küçüklüklerini göstermiş olurlar.

Yaşamını dünya işçi sınıfının kurtuluş savaşımına adayan Nazım'ın Türk vatandaşlığına gereksinimi yoktur. O dünya devrim savaşında yaşamaktadır.

KIZIL ROSA VE KARL

Ozan Öncü

1871 yılının Mart'ında
Polonya'nın
Zamasc kasabasında
Elinde devrim çiçekleriyle
Bir kız çocuğu doğdu.

Eski dünyanın
Binlerce yıllık
Kabuğu çatırdıyor
Her çatlağından kan sızıyordu.
Emperyalist tekeller
Yağma istiyor
Sömürge istiyor
Kan istiyordu.

Rosa o küçük kasabada
Çocukluğunu yaşamadı.
Oyuncak diye
Mermi kovanlarıyla oynadı.

1882'de kurulan
Proletarya adlı
Devrimci partiye girdi.

Rosa 16 yaşında
Saçları kıvır kıvır
Gözleri parlak siyah
Keskin ince dudaklarıyla
Bir devrimci kızdır.

16 yaşında bu kız
1886 yılında
Dört parti liderinin
İdamına,
Yirmi üç yoldaşının müebbedine
İkiyüz yoldaşının sürgününe
Partisinin dağıldığına
Tanık oldu.

Polonya'da
Rosa
Üç yıl gizli yaşadı.
Gizli çalıştı.
Polis her yerde
Kızıl Rosa'yı aradı.

Yoldaşları onu 1889 yılında yurtdışına çıkardı. İsviçre'de üniversiteye girdi. Doğa bilimleri, matematik ve ekonomi okudu. Göçmen işçiler arasında çalıştı. Polonya Devrimci Sosyalist Partisi'nin kurucusu ve *Parti* gazetesinin yazarı oldu. Partiyi sosyalist enternasyonalde temsil etti. Parti içindeki milliyetçilerle ödünsüz savaştı.

1898 yılında Almanya'da İşçi Eylemi Merkezi'ne girdi. Birçok sosyalist gazetede yazılar yazdı. Eylemlerde, mitinglerde halka seslendi. Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin sağ kanadı Bernstein'cılarla sürekli savaştı. 1904 yılında Alman imparatoruna hakaretten üç ay hapis cezası yedi. 1905 Rus Devrimi'nde Almanya'da duramadı.

Rosa
Bir ayışığı
Sessizliğiyle
Gizlice
Rus Polonyasına girdi.

Doğumunun 129. yılında

ÇEHOV

19. yüzyıl Rus gerçekçilik okulunun seçkin temsilcisi Anton Pavloviç Çehov'un 129. doğum yıldönümü nedeniyle Sinem Katıksız'ın gazetemize yolladığı yazıyı yayınlıyoruz.

Sinem Katıksız

Dünyada kısa öykücülüğün babası sayılan, Rus yazarı Anton Pavloviç Çehov doğalı 129 yıl olmuş.

1982'de Sovyet Yazarlar Birliği'nin çağrılısı olarak Moskova'ya gitiğimde ilk işim, Çehov'un müze haline getirilen evini gezmek oldu. Dar bir koridordan, iç içe odalardan oluşuyordu bu küçük ev. Kitaplar, dosyalar, yakınlarının fotoğraflarıyla doluydu her yer. İçeride çalışan müze memurlarının hemen hepsi de kadındı. Hepsi de Çehov uzmanıydı. Tercüman aracılığıyla ne sorsam, gülerek hemen yanıtlıyorlardı.

Moskova'daki Yazarlar Mezarlığı'nda, çiçekler, ağaçlar arasında yatıyordu. Mezartaşında da şöyle yazıyordu: "Mezarda nasıl yalnız yatacaksam, hayatta da öyle yalnız yaşadım."

Kırk yılı geçti Çehov'un ilk kitabını okuyalı. *İşler Tıkırında Gidiyor* adıyla Zeki Baştımar çevirmişti Rusçadan. Halkevi kitaplığında okumuştum. Öteki öykü kitaplarını da.

Çehov'un öykücülüğümüz üstünde etkisi büyüktür, öteki dünya yazarları üstünde de. Ondan yararlanmayan toplumcu yazarımız yoktur desem yalan olmaz. Kısa öykülerinde Çehov, konuyu dağıtmaz. Birkaç satırla öykü kahramanını hemen tanırsınız. Bir yerlerde öyle birini görmüş gibi olursunuz. Çoğu kez öykü kahramanlarının gülünç yanlarını işler, ama onlarla alay etmez. Derin bir insan sevgisini işler. Kısacık yaşamındaki insan coğrafyası öylesine geniştir ki, onun öyküleriyle daha yakından tanırız Rus halkını, onlarla üzülür, onlarla seviniriz, düşüncelere dalarız. Yazarın gücü de inandırıcılığında değil midir? Ünlü dünya yazarlarının söylediklerine bakalım:

"Öykülerini ikinci bir kez okumak isteyeceğiniz ender yazarlardan biridir Çehov." (Tolstoy)

"İnsan doğasının çağdaş uygarlık içinde iflasını ve özellikle de günlük yaşamın o kahredici çapsızlığıyla yüzyüze kalan bilgili insanın iflasını Çehov kadar başarıyla canlandırılan bir yazar daha bulunamaz." (Kropotkin)

"İlgimi çekmeyen hiç bir öyküsünü anımsıyamıyorum Çehov'un. Buna karşı çoğu öykülerinin ilgiden de ötede bende gerçek bir hayranlık uyandırdığını rahatça söyleyebilirim." (Andre Gide)

"Emeğin uygarlığın temeli olarak taşıdığı önemi Anton Pavloviç Çehov kadar derinden ve eksiksiz bir şekilde duyan bir başka insan daha görmedim ben." (Maksim Gorki)

Çehov'un yaşam öyküsü

Anton Pavloviç Çehov 29 Ocak 1860 tarihinde Taganrog'da

doğdu. Bir azatlı kölenin torunu, küçük bir taşra bakkalının oğluydu. Toprak köleliği düzeninin bir süre önce kaldırıldığı taşra illerinin havası içinde büyüdü. Yakın bir aile dostu yüzünden varını yoğunu yitiren ailesi Moskova'ya göç etti. Ortaokula devam eden Çehov, Taganrog'da kaldı ve Moskova'da büyük bir yoksulluk içinde yaşıyan ailesine yardım etmek için mizah dergilerine öyküler göndermeye başladı.

1879'da Moskova Tıp Fakültesi'ne girdi. O sırada bir yazar olarak ailesinin geçimini sağlamaktan başka bir amacı yoktu. 1984'te Voskressensk, sonra da Zvengorod hastanesinde görev aldı. İlk öykü kitabı o yıl yayınlandı. "Bukalemum" (1884), "Prişibeyev Çavuş" (1885), "Vanka" (1886) adlı öykülerindeki tipleri yarattı. Bu sırada birer perdelik kısa komediler de yazdı: *Tütünün Zararları* (1886), *Ayı* (1888), *Teklif* (1888), *Evlilik* (1889), *Jübile* (1891).

Bu dönemde yazdığı oyunların ise en önemlisi *İvanof* adlı dramıdır. Büyük bir yazar olarak gerçek ününü "Bozkır" adlı öyküsüyle sağladı. Öyküleri artık mizah dergilerinde değil, edebiyat dergilerinde yayınlanıyordu. O yıllarda Rusya'da önemsiz görülen küçük ve büyük öykü türü, Çehov ile birlikte önemli bir edebiyat ürünü sayılmaya başlandı. Şöhrete ulaşır ulaşmaz sert eleştirilerle karşılandı, "siyasal bilinçsizlik"le suçlandı.

1890 yılında kendisi gibi veremli olan kardeşlerinden birinin ölümü üzerine kürek mahkumlarının bulunduğu Sahalin adasına bir gezi yaptı. Bu geziyle ilgili izlenimlerini *Sahalin Adası* (1893) adlı kitabında topladı. Yabancı ülkelere yaptığı yolculukta Avusturya, İtalya, Fransa'ya gitti. 1891 yılında Moskova yakınlarında Melikova çiftliğini satın aldı. Kıtlık ve kolera salgını başlayınca yeniden doktorluğa döndü. Köylere okul ve yol yapımında önemli bir rol oynadı.

Çehov'un Melikova'da geçirdiği yıllar (1891-1897) son derece verimli oldu. 1892'de "Ağostos Böceği", "6 Numaralı Koğuş", 1896'da da "Bir Ressamın Öyküsü" adlı öykülerini yayınladı. 1896'da *Martı* adlı oyununun uğradığı gürültülü başarısızlık ve basının kinci saldırıları hastalığının ağırlaştığı bir döneme rastladı. Ondan sonra Çehov'un göç dönemi başlar. 1897-1898 kış aylarını Nice'de geçirdi. Dreyfus olayını buradayken izledi ve Zola'nın bu olay karşısındaki tutumunu hayranlıkla onayladı.

1898'de sonradan karısı olan Stanislavski tiyatrosu oyuncularından Olga Knipper ile tanıştı. 1989'da Yalta'da arazi satın aldı. Burada bir ev yaptırdı ve çevresini ağaçlarla donattı. Ev, ünlülerin uğrak yeri oldu. Gelenler arasında Bunin, Şalyapin, Kuprin, Rahmaninof, Stanislavski gibi ünlü sanatçılar vardı.

Çehov genç Maksim Gorki ile ilgilendi. 1902 yılında Çar siyasal nedenlerle Gorki'yi Rus Bilimler Akademisi üyeliğinden çıkarınca Çehov, 1889'dan beri üyesi bulunduğu akademiden istifa etti. Hastalığına karşın çalışmalarını sürdürdü. 1899'da "Kılıflı Adam"ı ve Tolstoy'un yüksek sesle okumaktan haz duyduğunu söylediği "Köpekli Kadın"ı, "Gelin"i yazdı. Yaşamının son yıllarında en büyük üç oyunu yarattı: *Vanya Dayı* (1897), *Üç Kızkardeş* (1900), *Vişne Bahçesi* (1903).

Çehov, dostlarıyla birlikte olmaktan hoşlanırdı. Sürekli olarak para sıkıntısı çektiğinden, yazı yazmak onun için gündelik bir görev olmuştu. İnsanlığı ve güçlü kişiliği, bir kölenin torunu olan Çehov'un "ruh özgürlüğünü" kazanmasını sağladı. Bayağılıktan ve yalandan, insanı alçaltan herşeyden nefret ederdi. 3. Aleksandır ve 2.Nikolay'ın hükümdarlık dönemleri Rusya'sını yansıtan öykü ve oyunlarının yüceliği, silik ve basit kişilerin günlük yaşantılarının anlatılmasındaki ustalığından gelir. Tolstoy'u hayran bırakan dili, sade, özlü ve ölçülüdür. Tumturaklı olmayan biçimi ise ince bir alaycılıkla yüklüdür.

Çehov, dram tekniği alanında Rus tiyatrosuna büyük yenilikler getirdi. Tiyatroda alışılmış, köhnemiş ve gösterişçiliğe dayanan geleneklere son verdi. Bir çevrenin havasını yansıtan dolambaçsız büyük oyunları, yoksullaşmış Rus soylularının yaşam tükettikleri köhne malikanelerindeki yavan yaşantılarını dile getirdi.

Öyküleri, oyunları bütün dünya dillerine çevrilmiş olan Çehov 14-15 Temmuz 1904 gecesi Almanya'nın Badenweiler kentinde öldü.

Ölümlerinin 70. yıldönümünde Karl Liebknecht ve Rosa Luksemburg'u saygıyla anıyoruz

Ama
1905 Rus devrimi
Ağır bir tırpan yemiş
Gericilik dönemi
Toplumun üzerine
Kara bir bela gibi
Çökmüştü.

İşçiler tutuklanıyor
Köşe başlarında
Kurşuna diziliyordu.
Rosa pusularda
Rosa hastalıklarda
Fırtınalara kafa tutan
İnce bir gül dalı gibi
Direndi.
İllegal gazetesini
Hergün çıkardı.

4 Mart 1906'da tutuklandı.
Aylarca bir kalede
Açlıkla, hastalıkla
İşkenceyle savaştı.

Alman uyruklu ve hasta oluşu nedeniyle hapisten çıkartılıp yurtdışı edildi. "Şiddet hareketlerini kışkırttığı", ve askerleri isyana teşvik ettiği gerekçesiyle bu sefer Almanya'da tutuklandı. İki ay da orada hapis yattı.

20 Şubat 1914'de savaşa karşı bir yaptığı konuşmasından dolayı yeniden tutuklanıp bir yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Savaş bütçesinin onaylanmasında Alman Sosyal Demokrat Partisi tamamen burjuvazinin yanında yer aldı. Emperyalist savaşa 110 sosyal demokrat milletvekili oy verdi. Rosa Luksemburg ve Karl Liebknecht savaş kredilerine karşı oy kullanarak, revizyonizme karşı eyleme geçmeye karar verdiler.

Rosa Luksemburg, Karl Liebknecht, Franz Mehring ve Klara Zetkin'in oluşturduğu bu gurup daha sonra "Spartakist Birliği"ne dönüştü.

Rosa 17 Ekim devrimini
Parmaklıklar ardından izledi
Hasta vücudu heyecanla sarsıldı
Kuş kanadıyla mektuplar gönderdi.

8 Kasım 1918
Alman devrimi
Rosa'yı cezaevinden kurtardı.
Ve O büyük bir coşkuyla
Devrim seline daldı.

Sosyal demokrat artıklar, Kautsky'ler, Bernstein'ler Scheidemann'lar imparator ordusunun generalleriyle birleşti. Devrim selini ezmek için özel vurucu çeteler oluşturdular. Hitler'in tabanı olacak "freikorps"lar ordu, polis desteğinde bolşevik avına çıktı.

Spartakist'lerin başlıca merkezi Bavyera ve Berlin'di. Sosyal demokrat Noske buraya bakan olarak verildi. Noske, devrimci solu ezmek için serserileri, faşistleri, küçük burjuvaları "freikorps"larda örgütledi.

Oportünist gazetelerden,
Kan aktı.
Başlıkları, "Kızıl Karl"ı
"Kan döken Rosa"yı
Linç etmeye çağırdı.

1919 yılının ocak ayında
Spartakis ayaklanma başladı.
Hava soğuktu.
Saçaklardan buzlar sarkıyordu.
Bavyera'da, Berlin'de
Kara düşen kan
Yayılıyor, yayılıyor,
Tüm ülkeyi sarıyordu.
Sosyal demokrat
Schidemann hükümeti
Köşe bucak
Spartakis önderleri arıyordu.

Karşı devrim
Birer birer
Devrimci barikatları yıktı.
Parti yönetiminin
Berlin'i terketmesi gerektiğini
savunan
Leo Jogiches tutuklandı.

Bavyera'da, Berlin'de
Dumanlar yükseliyordu.
Karşı devrimciler
Yıkıntılar içinde
İşçilerin taze kanına
Basarak dolaşıyordu.

Arkalarında
Bir kan gölü bırakan
Karşı devrimciler
Rosa ve Karl'ın
Son sığınağı olan
Mannheimer sokak
53 numaralı evi kuşattı.

Karla yüklü
Soğuk 15 Ocak akşamı
53 numaraya kurşun yağıyordu.
Saçaklarda buzlar
Sıcak vücutlarda
Sıcak umutlar
Tek tek eriyordu.

Karl orada kaldı
Akan kanı
Binlerce işçinin kanına karıştı.

Rosa'yı tutuklayıp
Eden Oteli'ne götürdüler.
Scheidemann'ın teğmeni Vogel
Tabancasını
Rosa'nın başına boşalttı.

Rosa'nın cesedi 3 ay sonra 1919 mayısında bir kanal kıyısında bulundu.

Onlar hatalarına rağmen
Devrim için gözünü kırpmadan
Ölenlerdendi.
Tıpkı Spinoza gibi
"Ağlama, gülme ama anla" diyenlerdendi.
Keskin bir kılıç
Sönmeyen bir devrim aleviydi.

SEKA grevi, sendikal demokrasi kavgasının dev adımlarla ilerlediğinin en yeni kanıtı oldu

SEKA grevcisinin başarısı!

SEKA'da yapılan sözleşme oylamasıyla sendikal demokraside önemli bir adım atan işçi sınıfımız, kongreler yılı 1989'da bunu bütün yönleriyle geliştirmek için dolu dizgin kavga verecek, bugün alamadığını yarın daha militan kavgayla, hem de kalıcı olarak alacaktır.

SEKA grevi sona erdi. Türk-İş'e bağlı Selüloz-İş ile işveren sendikası Kamu-İş arasında 14 Ocak'ta gurup sözleşmesi imzalandı. Sözleşmenin imzalanmasıyla birlikte, SEKA işletmesinin İzmit, Balıkesir, Giresun-Aksu, Muğla-Dalaman, Kastamonu-Taşköprü, Silifke-Taşucu, Afyon-Çay, Zonguldak-Çaycuma fabrikalarıyla, Ankara, İstanbul ve İzmir'deki satış merkezlerinde çalışan 10 200 işçi işbaşı yaptı.

SEKA grevi neden başarıdır?

SEKA grevinin sona ermesiyle birlikte, burjuva basın, grevin başarısız sonuçlandığı hakkında yaygın propagandaya girişti. Burjuvazinin akbabalarının vermek istediği izlenimin tersine, SEKA grevi çeşitli yönleriyle *başarılı* olmuştur.

1987'de NETAŞ grevi demokrasi savaşımında yolu açmış, Petrol-İş grevcileri kavgayı yığınsallaştırıp bu yolu genişletmişti. Ardından, Kazlıçeşme grevi militan eylemlerin başını çekmiş, savaşımın siyasal niteliğinin öne çıkmasında tüm sınıfa örnek olmuş ve işçiler, Migros ve Tümtis grevleriyle artık iyice sokağa taşmışlardı.

1988'de ise Türk-İş'in merkezi yemek boykotu eylemi 2 milyon işçiyi harekete geçirdi. Yıl boyunca işçi eylemleri, bütün ülke düzeyine yayıldı. Petrol-İş'in 80 bin üyesi, irili ufaklı sendikalara üye çok sayıda işçi, işverenlerin yanısıra *devleti* de hedef alan çeşitli eylemler yaptı. Sınıf savaşımının tabanı böylece daha da *yaygınlaştı.*

Bu arada, işçi yığınları arasında sendikal demokrasi düşüncesi giderek daha da öne çıkmaya başladı. Yığınların militan, yığınsal eylem, kararlı savaşım istemlerine öncülük edemeyen yönetimlere karşı muhalefet yaygınlaşmaya, örgütlenmeye, militanlaşmaya başladı.

Bu çerçeve içinde Selüloz işçilerinin 130 günü aşkın grev savaşımı önemli bir yer tutuyor.

Birincisi, SEKA işçilerinin, 54 yıldır grev nedir bilmemiş bir işletmede, greve çıkmaları, onu her türlü maddi olanaksızlık ve deneyimsizliğe karşın, devletin provokasyonlarını elinin tersiyle iterek, inanç ve kararlılıkla 4 aydan fazla sürdürmeleri, tabii ki başarıdır.

SEKA grevi, küçük burjuva "sol"ların "Türk-İş değişmez" yollu propagandasının abuk sabukluğunu, temelsizliğini, Selüloz-İş'teki değişimle *kanıtladı.* Devlet sendikası gibi kurulmuş, yıllarca böyle faaliyet göstermiş bu kuruluşta, son bir yılın gelişmeleri, herhalde ancak bir tür depremle karşılaştırılabilir. İzmit'ten Aksu'ya Çay'a kadar grevci SEKA işçilerinin savaşım inanç ve kararlılığı, sendikaya hendek atlattırmıştır. Burjuvazi, artık yepyeni bir Selüloz-İş'le karşı karşıya olacaktır.

Sendikal demokraside gerçek bir ilerleme

Selüloz-İş'teki gelişme hızlı ve derinden geliyor. Hem bunun hem de Otomobil-İş'in MESS ve Genel Maden-İş'in TTK sözleşmelerine işçilerin gösterdiği tepkinin etkisiyle, Selüloz-İş yönetimi, işveren temsilcileriyle üzerinde anlaşmaya vardığı sözleşme metnini imzalamadan önce ocak ayı başında üyelerin onayına sundu.

Bu çapta bir gelişme, Türkiye işçi hareketinin tarihinde *ilk*lerden biri oldu. Selüloz-İş, bu uygulamayla, yıllardır "tabanın söz ve karar sahibi olması ilkesi" sözünü ağzından eksik etmeyen, ama pratiğe geldi mi Türk Metal'in azılı gerici yönetiminden farklı olmayan birçok "ilerici", "sol" sendikacıyı bir çırpıda geçti.

Şimdi işçiler, Selüloz-İş'te *bir yönüyle* uygulamaya koydukları sendikal demokrasiyi, Otomobil-İş'teki sosyal demokrat yönetimin MESS sözleşmesini işçiden kaçırarak imzalamasıyla karşılaştırıyorlar. Otomobil-İş'te yönetim, temsilciler meclisi toplantısı öncesinde patronla anlaşıp, işçiye haber bile vermeden sözleşme imzalamıştı. İşçiler, Türk-İş üyesi Selüloz-İş'te elde ettikleri başarıyı, eski ve TBKP'li yeni sosyal demokratların sultası altındaki Otomobil-İş yönetiminin, tabanın "Türk-İş'te birlik" istemine karşı durarak sendikayı eritmesiyle de karşılaştırıyorlar.

SEKA grevi, Türk-İş'de birliğin bölücülere yanıtıdır.

Cumhuriyet, sözleşmenin oylamasına ilişkin olarak sendika içinde doğan tartışmaları büyük bir sorunmuş gibi öne çıkartıyor. Mal bulmuş mağribi gibi sarıldığı bu "sorun"dan(!) Selüloz-İş'te bölücülük yapmada yararlanmaya kalkıyor. Bu oyun sökmeyecektir.

Bir kez, Selüloz-İş'te sözleşme oylaması sırasında İzmit'te kapalı değil de açık oylama yapılmasıyla su yüzüne çıkan tartışmalar, sendika için hastalık değil *sağlık* belirtisidir. Sendika üyelerinin canlı bir tartışma içinde olduğunu gösterir.

Görüş ayrılıkları örgütün temsilcilik seçimlerinde, şube ve genel merkez kongrelerinde ele alınır. Tabanın desteğini alan, işçinin gerçek ve uzun erimli çıkarını yansıtan, doğru görüşler mutlaka sendika yönetimine yansıyacaktır. SEKA işçileri, varolan tutum farklılıklarından, sendikalarını birliği pekiştirerek *ilerletmede* yararlanacaklar, burjuva basının tezgahlamaya çabaladığı provokasyonu sonuçsuz bırakacaklardır.

Sınıf dayanışmasının üst örgütlenmesine önemli bir adım

SEKA grevinin bir başka önemli sonucu, Türk-İş'in grevci işçilerle dayanışmayı örgütleme konusunda ileri bir adım atması oldu.

Temmuz ayında toplanan Türk-İş Başkanlar Kurulu, "SEKA işçisinin haklı davasını yakından izleyeceğini, bütün sonuçları ile birlikte daima yanlarında olacağını" açıklamıştı. Bu tutumun somut sonucu Aralık ayı içinde ortaya çıktı. Türk-İş, yasanın grev fonunu yasaklayan maddesini hiçe sayarak, bütün sendikaları SEKA grevcilerine maddi, somut dayanışmada bulunmaya çağırdı.

Yol-İş, ekim ayında, 170 bin üyesinin SEKA grevcilerine her ay en az 200 TL dayanışma yapması için bir kampanya başlatmıştı. Yol-İş'in yanısıra, 7 bin deri işçisi, yemek boykotu ve toplu alkış eylemleriyle SEKA grevcileriyle dayanışma yaptı. Paşabahçe işçileri, gıda ve belediye işkolunun işçileri, İzmir'den sendikalar, hatta küçük burjuvazinin bir örgütü olan İstanbul Umum Pazarcılar Derneği, "SEKA grevi siyasi nitelik kazandı" diyerek somut dayanışmayı yükseltti. Dayanışmanın örgütlenmesinde işçiler, çoğu kez kendi yöneticilerinden ne kadar ileride olduklarını pratikleriyle gösterdiler. Türk-İş örgütlenme sekreteri Orhan Balaban, bunu şu sözlerle anlatmış:

> "Birçok sendikanın genel merkezi işi ağırdan alırken, fabrikalarda işçiler, kendi aralarında para toplayarak, şubeleri vasıtasıyla yardım ediyorlar." (*Milliyet*, 27 Aralık 1988)

Türk-İş'in pas tutmuş çarkının bir miktar harekete geçirilmesiyle, grevcilere ilk elde 450 milyon lira dolayında katkı yapıldı. Böylece SEKA grevi, muazzam gücünü örgütlemesi ve harekete geçirmesi durumunda Türk-İş'in nasıl olumlu sonuçlar yaratacağını da işçi sınıfının tümüne gösterdi.

Burjuva basın neden telaşlı?

SEKA sözleşmesiyle işçilerin ücretlerine yapılacak olan 6 aylık kademeli zam, birinci yıl için çıplak ücrette % 120'yi, giydirilmiş ücrette de % 161'i buluyor. Sosyal yardım ve ikramiyelere de çeşitli oranlarda zam yapılıyor. Ancak, yasa gereği, işveren grevde geçen 130 gün için herhangi bir ödemede bulunmayacağı için, birinci yıl için gerçek ücret zammı oranı çıplak ücrette %63'e, giydirilmiş ücrette de %89'a düşüyor.

Burjuva basın ve özellikle *Cumhuriyet,* sendika yönetiminin bu alanda başarısız kaldığı konusuyla çok meşgul. Gerçekten, enflasyonun %100'lere tırmandığı bir ortamda bu zam oranları, gerçek ücretlerdeki düşüşü durdurmaya bile yetmiyor. Öte yandan, burjuvazinin bir sözcüsünün "samimi" olarak yazdığı gibi, "tekelci güçleri olan kuruluşların varolduğu bir ekonomik ortamda, üretici işçilere verilecek her ücret zammının ve grev süresince işveren kuruluşun uğradığı zararın fazlasıyla tüketicilere yansıtılacağından hiç kimsenin şüphesi olmamalıdır." (Ege Cansen, *Hürriyet,* 15 Ocak 1989) Grevin hemen ertesinde SEKA ürünlerine yapılan büyük zam bunun ne kadar doğru olduğunu bir kez daha kanıtlıyor.

İşçiler, yalnız başına ekonomik savaşımın, "daha fazla daha fazla ücret zammı"nın, SEKA'da da başka bir işyerinde de işçilerin sorunlarını çözmeye yetmediğinin farkındadırlar. Onlar, başka bir noktaya, iktidara bakıyorlar ve bunu grevci SEKA işçisinin ağzından şöyle anlatıyorlar:

> "Parasız da kalsak, açlıktan da kırılsak *geri dönmeyeceğiz...*
>
> "Öyle de ölmüşüz, böyle de. *Kaybedecek birşeyimiz yok artık...*
>
> "Öyle de yaşayamıyorduk, *böyle de yaşayamayız!"*

Böyle yaşamak istemeyen, kaybedecek hiçbirşeyi kalmadığını haykıran işçi, üç kuruşluk ücret zammıyla tatmin olacak bir kesim değildir. Onun haykırışı, "ezilen sınıfların, sıkıntı ve çilelerinin 'olağan'ın üstüne çıkması sonucu, artık eskisi gibi yaşamak istememeleri"ni (Lenin) anlatır. İşçi sınıfının gözünü iktidara diktiğini, devrimci durumun artık eli kulağında olduğunu müjdeler.

O zaman, başta *Cumhuriyet* olmak üzere, burjuva basının SEKA grevinin sonucundan dolayı "ah keşke daha fazla ücret alsalardı" diye ağlaşması(!), sinsi işçi düşmanlığının, onun dikkatini ekonomik kazanımlara yoğunlaştırma çabasının bir yönüdür.

İşçi sınıfı, bir yandan ekonomik savaşımı olanca canlılığıyla sürdürürken *asıl olarak bu düzenle uğraşmayı* kafaya koymuştur. Ekonomik, siyasal bunalımı gitgide derinleşen burjuvazi, işte bu işçi sınıfının bir volkan gibi *patlamasından,* patlamanın devrime büyümesinden korkuyor. SEKA işçisinin arasına çomak sokma, sendika içinde çıkan tartışmalardan bölücülük adına birşeyler elde etme telaşının nedeni de budur.

SEKA işçileri, sorunlarını sendikal demokrasiyi geliştirip kurumlaştırarak, sorunlarını sendikal organlarda ele alıp, yöneticilerini ve sendikalarını ilerleterek olumlusundan çözeceklerdir.

İşçi sınıfı bir yandan, kongreler yılı 1989'da sendikal demokrasiyi bütün yönleriyle geliştirmek için dolu dizgin kavga verecek, bir yandan bugün çalışma ve yaşam koşullarında gerçekleştiremediği iyileştirmeyi *yarın* daha örgütlü daha militan bir kavgayla elde etmeye çalışacaktır.

Ama asıl önemlisi, Türkiye işçi sınıfının, kendini kapının eşiğinden el sallayan devrimci durumun gerekli kıldığı örgütlenme ve eylem biçimlerine hazırlamasıdır. 1980 öncesinde devrimci durumun, 15-16 Haziranların, Tarişlerin, faşizmin deneyim ve dersleriyle bilincini zenginleştirmiş olan işçi sınıfımız, bugün, tam bu görev için yaratılmış bir silaha sahiptir. Bu silah, devrimle sosyalizmi kurmak üzere yola çıkmış, illegal örgütlenmiş partidir, Türkiye Komünist Partisi'dir.

Kaybedeceği hiçbirşey olmayan proletaryanın kurtuluşunun tek yolu devrim, bu yoldaki tek silahı partidir.

Salih Can

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ● Yazışma adresi: PO Box 513 London, N16 5QB. ● Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ● Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.